

Brassói Lapok

XXXIX. évtolyam
251. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Csütörtök
1933. évi november 2

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56–58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Temesvárt!

Itt a kiábrándulás!

Szemelvények a szebeni „Die neue Zeitung” című szász lapból

Brassó, november 1

A politika mindenkifölött az előrelátás tudománya s ennek szem elől tévesztése sohasem marad büntetlenül a közéletben. Közelfekvő példa és tanúság erre az, ami most a velünk együttélő szász-német népkisebbség kebelében történik.

Idestova egy esztendeje a nagyszebeni Selbsthilfe (Önségély) néhány vezetője a szászok körében is nekilátott a hitlerista mozgalom megszervezésének s hamarosan sikerült is jelentős tömegeket, különösen az ifjúságot és a hivatalos vezetéssel elégedetlen elemeket, maguk köré tömöríteniök. A hivatalos vezetők eleinte, amíg még Brüning és Schleicher volt hataimon Németországban, helytelenítették ezt a szász nemzetiszocialista mozgalmat, aminthogy általában állást foglaltak a hitlerizmus ellen. Amikor azonban január végén a birodalomban Hitlerék kerültek uralomra, a szászoknak még a konzervatív elemei is egyszerre hajlandók voltak szöröstől-böröstől azonosítani a hitlerizmust az egész német néppel és annak törekvéseivel. Ennek viszont az lett a logikus következménye, hogy helyi vonatkozásban is nemcsak, hogy megbékéltek a hitlerista eszmék, hanem kezdtek azt nyilvánvaló rokonszenvvel is nézni és támogatni.

Előrelátható volt, hogy ez a magatartás nemskára kárhuzatos tévedésnek, adott kisebbségi helyzetünkben szinte végzetes hibának fog bizonyulni, s hogy rövidesen el kell jönnie a kiábrándulás igen kellemetlen korhelylázának. S valóban, most, hogy a szászok ujraválasztják népközüsségi intézményeik vezetéséit, a megfontoltabb és felelősségteljesebb körök kénytelenek nyíltan ellene fordulni annak a romboló és korlátolt felfogásnak, amelyet a hitlerista utánzás a szász népközüsség kebelében végez.

Ma már az a helyzet, hogy az erdélyi német sajtónak még az a része is, amely nemrégiben az égig magasztalta a hitlerizmust és annak áldásait, elkeseredetten kel ki a birodalmi nemzetiszocializmus hivatásos importőrjeinek a tevékenysége ellen, amely teljesen megbontotta a hagyományos egységet. Az egyetlen szász sajtó-szerv pedig, a szebeni „Die neue Zeitung”, amely tudvalevőleg a Brandsch csoportnak a szócsöve és amely megjelenése óta élesen bírálja a szász hitleristák tevékenységét, most nyíltan sikra száll a szász nemzetiszocializmus és annak vezetői ellen.

Az alábbiakban néhány szemelvényt adunk azokból a cikkekből, amelyekben ez az újság az erdélyi hitleristák felelőtlen agitációját az utóbbi napokban osztotta.

„Fabritius és klikkjének politikai öröklésgei” címen a lap többek között ezeket írja:

— „Ezekből az emberekből hiányzik minden szemmérték politikai dolgok iránt. Nevetséges módon mutatkozik ez meg abban, ahogyan a vezérség elvét felfogják. Ki választotta meg, vagy nevezte ki „országos vezérüket”? Az a nézetem, hogy Fabritiust az a Schneider nevezte ki itteni „országos vezérnek”, aki Berlinben a nemzetiszocialisták külügyi hivatalában ült s most kiábrándult politikai öröklés miatt kon-

Ujabb torpedó a Népszövetség ellen

Amerika genfi kiküldöttje váratlanul otthagya a leszerelési konferenciát

Norman Davis elutazásának magyarázata

Genf, november 1.

Az Amerikai Egyesült Államok genfi kiküldöttje,

Norman Davis, aki az Egyesült Államokat a leszerelési konferencián képviselte eddig, váratlanul bejelentette, hogy elhagyja a leszerelési kérdést és hazautazik.

A leszerelési konferencián utána, legalább is egyideig, az Egyesült Államoknak teljes hatalmu megbízottja nem lesz, a megbízott Wilson berni követ csak megfigyelőként, szerződés s megállapodáskötésekre való felhatalmazás nélkül fogja képviselni Amerikát a további tárgyalásokon, a mennyiben ilyen tárgyalások lesznek.

Az Egyesült Államok egészen váratlan

elhatározása nagy meglepetést okozott Genfben. Norman Davis visszavonulása ugyanis gyakorlatilag azt jelenti, hogy a leszerelési konferenciát többé a régi alapon, a Népszövetség keretében és fennhatósága alatt folytatni már szemfényvesztés volna. Hacsak közben nem indulnak új tárgyalások, amelyek rábírnák majd Amerikát a leszerelési konferencián való további részvételre. Hiszen lehet, hogy az erőteljes amerikai lépés éppen erre akarja rákényszeríteni az európai államokat, azonban nyitva marad az a lehetőség is, hogy Amerika végérvényesen megunt a folytonos európai vitát és teljesen visszavonul, ami megint csak érzékeny csapás lenne a Népszövetségre.

A visszavonulás várható következménye

Norman Davis köréből hangsúlyozzák, hogy a visszavonulási szándék végleges és annak oka a leszerelési tárgyalások reménytelensége.

Amerika rájött arra, hogy neki, vég-eredményében, nagyon kevés köze van ahhoz, hogy az európai államok s főként Németország és Franciaország meg tudnak egyezni, vagy nem.

Annaira és kifejezetten európai kérdés

ez, hogy Amerika — ha már közvetíteni nem tud a két állam között — inkább nem szól bele többé a dologba s kerül minden olyasmit, aminek beavatkozási jellege volna.

Most már mi lesz a következménye Amerika visszavonulásának? Genfben bizakodóan jósolnak, ha nem is a Népszövetség javára, de a leszerelés ügyét illetőleg. Ugy hiszik, hogy

a történetek után most már a felelősség teljesen Franciaországra és Angliára hárul s így kénytelenek lesznek minél előbb megegyezni Németországgal.

Arra kevés remény van, hogy megegyezés a Népszövetség kezdeményezésére és fennhatósága alatt indulhassanak érdemi és eredményt ígérő tárgyalások, szerencsére azonban van egy négyhatalmi egyezmény is, amely alkalmas keretet nyújt a tárgyalások bevezetésére. Olaszország, amugyis, régóta a négyhatalmi egyezmény felé igyekezett taszítani a leszerelési kérdés tárgyalását s ennek a lehetősége már csak azért is kellemes, mert Németország is minden formáság nélkül leülhet tárgyalni a másik három nagyhatalommal, hiszen a négyhatalmi-ből nem lépett ki.

MIÉRT KEDVETLENEDETT EL NORMAN DAVIS?

Érdekes, hogy Genfet kellemetlen meglepetésként érte Norman Davis hirtelen elhatározása, holott Amerika már régebben is hangsúlyozta, hogy a leszerelés kérdése a mai formájában erősen európai ügy s nem sok értelmét látja, hogy al-landóan belevegyüljön abba a veszekedésbe, amely a kérdés körül az európai

féle megújítási mozgalomnak...

Végül még néhány mondat abból a választási felhívásból, amelyet a szóbanforgó lap vezető-helyén számos tekintélyes nagyszebeni szász polgár aláírásával, közöl.

„Hazánk minden népével, különösen pedig román polgártársainkkal békében akarunk együttélni, — mondja a felhívás. — Ezért különös élességgel ítéljük el azt, hogy „megújítóink” szoros szövetségeket kötnek, sovén és szélsőséges román pártokkal, amelyeknek programjában a kisebbségek elnyomása szerepel. „A leghatározottabban elvetjük azt a vezérségi elvet, amely rabszolgai engedelmisséget követel honfitársaink ezreitől. A mi szász demokráciánkat helyezzük szembe vele, amely megköveteli és biztosítja minden néptestvérünk számára a szabad döntés lehetőségét, valamint a vezetők személyi felelősségét.

„Kérjük asszonyainkat, ne engedjék kiszorítani magukat a mi népvédelmünk szent gyűrűjéből, importált jelszavak által, hanem aktív politikai közreműködésükkel segítsenek nekünk kivinni a győzelmet...”

És így tovább. Most már a szász népkisebbség is megelégedte a maga hitleristáinak erőszakos diktatúráját s igyekszik szembehelyezni vele régi, hagyományos népi demokráciáját. Minden jel arra vall, hogy itt a kiábrándulás.

centrációs táborban van elhelyezve. Az említett Schneider volt ugyanis abban az időben hivatva a „délkelet” megoldozására...”

Másik cikkben a következőket olvashattuk:

— Ezek az urak beérik azzal, hogy szolidaritásoknak jelentsék ki magukat sovén román jobbpártokkal s velük, amint ezt Fabritius Temesváron tette, politikai jellegű szövetségeket kösse-nek minden felhatalmazás nélkül a népszervezet részéről. — mi több, még aktíve is dolgoznak ilyen román pártoknak. Brassóból jön a hír, hogy szász „ujj” a román lapok előfizetését ajánlgatják s például pénzeket vesznek fel a „Calendarul” előfizetésére.

— Különösen átkos munkájukból az, hogy ezek az urak a tanuló-ifjúságot használják fel pártcélljaikra.

— Viszont ennek a hírhedt „megújításnak” a kortina-húzói semmit sem tesznek fizetés nélkül. Fabritius, az országos vezér, különféle címeken fizetést huz, Gust Waldemar is a „megújításból” él. A bukovinai „tartományi vezér” szintén s ugyanígy még számosan. Mialatt azonban ezek az urak fizetéseket és költségeket utalnak ki maguknak, hogy saját néptestvéreik ellen, de idegen nemzeti pártok érdekében harcoljanak, a szegény em-

bereknek, akik megtakarított pénzeiket bízták rájuk, avagy ígéreteseik alapján adósságot csináltak, egy fillért sem fizetnek. Ezért aztán rendkívüli lapjaikban összesen másként vélekedő néptestvéreiket „politikai disznók”-nak nevezik. Ez a „megújítás”? Ez a módszere annak, hogy népünket megmentsük és jobbá tegyük? Nem áll hatalmunkban más, mint hogy óva intünk s általánosan rámutassunk azokra a veszélyekre, amelyek bennünket fenyegetnek. Aki nem akar halni, majd kénytelen lesz érezni!...”

Ugyancsak az említett „Neue Zeitung” legutóbbi, vasárnapi számában beszámolt arról, hogy minap este Nagyszebenben egy „kis rohamosztagos” erőszakkal rá akarták tukmálni négy tekintélyes polgárra a hitleristák legújabb rendkívüli lapját. Amikor visszautasították, egy másik ifjú segítségére sietett a rohamosztagosnak s szintén kihívó módon leckéztetni kezdte a társaságot. Erre a négy polgár egyike, aki felismerte a nemzetujjót, felelősségre vonta s „két egészséges pofont szolgáltatott ki neki, a mi nem tévesztette el hatását”.

— Ajánljuk ezt a módszert mindazoknak, — füzi hozzá beszámolójához a „Neue Zeitung” — akiket hasonló módon molesztálnak, még akkor is, ha egy „kis rohamosztagosról” van szó. Különben ez is egyik nyilvánvaló jele a Fabritius-

hatalmak között minduntalan keletkezik. Anglia kérdésére és befolyására azonban Amerika mégis kitartott mindaddig, sőt legújabbán azzal kellett feltüntetni, hogy sürgette az elnökség ismételt összehívását s nem helyeselte, hogy a kitűzött főbizottsági ülést ismétellen, harmadszor is elhalasztották.

Valószínű, hogy éppen emiatt tört ki most az elégedetlenség az amerikai kiküldöttről. Norman Davis ugyanis követelte, hogy az elnökségi értekezletet már november 3-ikára hívják össze s határozának a főbizottság üléséről is.

Henderson, a leszerelési főbizottság elnöke engedett is Norman Davis kérésének s javasolta, hogy az elnökséget legálább november 9. előtt újra összehívják. A nagyhatalmak azonban nem fogadták el Henderson javaslatát s így Norman Davis álláspontja és követelése megbukott. Ez kényszeríthette arra az amerikai delegátust, hogy leszámoljon a kérdéssel és visszavonuljon a leszerelési konferenciától.

NORMAN DAVIS MAGA KÉRTE A VISSZAHÍVÁST

Az újabb jelentések is igazolni látszanak ezt a feltevést.

Genfben úgy tudják, hogy Norman Davis elutazása előtt hosszas telefonbeszélgetést folytatott Washingtonnal. Alkáltilag ő maga kérte a visszahívását, jelentve, hogy a leszerelési értekezlet, az ő megítélése szerint, hosszú ideig képtelen minden komoly munkára s így nincs semmi célja annak, hogy ő tovább is Genfben töltsen az idejét.

Genfi félhivatalos jelentések szerint Amerika a visszahívással most már végérvényesen azt akarta kihangsúlyozni, hogy a jelenlegi vitás kérdések elintézésé- se tisztán Európára tartozik.

Egyébként Londonban is úgy ítélik meg a helyzetet, hogy Norman Davis visszavonulása után nincs értelme többé a Népszövetség fennhatósága alatt erőszakolni a leszerelés kérdését.

Kikerülhetetlennek látszik, hogy a nagyhatalmi keretében induljanak meg az egyezkedési tárgyalások, ami ugyan elvileg jelent, de legalább lehetőséget nyújt az ellentétek kiküszöbölésére. Henderson is azt hiszi, hogy a további tárgyalások menetét most már Mussolini fogja irányítani.

Aradon négyezer hitelező hajlandó a kincstártól követelésére adóbont elfogadni

Arad, november 1.

Az aradi pénzügyigazgatóság most készítette el a kimutatást az állam ama hitelezőiről, akik régi követeléseiknek adóutalványban való kiegyenlítését kérvényezték. Mint ismeretes, az állam az 1932. előtti időből származó tartozásait ilyen adófizetésre használható bonokkal rója le. A nyugdíjasok kivül, — akik a központi nyugdíjpénztárhoz adták be kéréseiket, — kerek 4000 hitelező akadt Aradon, aki jobb híjján hajlandó az adóutalványt elfogadni rég lejárt követelése fejében.

A Semmitőszék döntése a borosjenői gyilkosok ügyében

Arad, november 1.

Egy évvel ezelőtti, kegyetlenül végrehajtott gyilkosság ügyében hirdette ki szerdán jogerős ítéletét az aradi ítélőtábla. Még 1931. évben, Corb Miklós és Juszkla Antalné borosjenői lakosok között megegyezéssel eltették láb alól a nő férjét, aki akkor tért haza Amerikából. Corb és az asszony a férj távolléte alatt szerelmi viszonyt kötöttek s a férj hazatérése kellemtelenül zavarta meg viszonyukat. Elhatározták hát, hogy végeznek az alkalmatlan hitestárral. Corb lesbe állott a házaspár házában udvarán s mikor a férj hajnalutáni valamért kijött a lakásból, agyonlőtte. A törvényszék annakidején a férfit életfogytiglani kényszermunkára, az asszonyt pedig 5 évi börtönrre ítélte. Az elítéltek felelőssége az ügy felment egészen a Semmitőszékig, amely most jogerősen helybenhagyta a törvényszéki ítéletet. Ezt hirdette ki a gyilkos pár előtt a tábla.

Az ítélet közlésekor drámai jelenetek játszódtak le. Az elítéltek sirtak és jajgattak Corbot már a napokban sóbányába viszik, ahol élete fogyáig vezekelheti büntét.

Franciaországban nem lesz pénzfelhígítás

Az új kormány sem meri csökkenteni a tisztviselői fizetéseket, ellenben jön az általános adóemelés

A külpolitikai irányzat nem változik

Páris, november 1.

Jelentettük, hogy az új francia kormány megtartotta első minisztertanácsát, amelynek eredményét érthető kíváncsisággal leste egész Franciaország. Azt remélték ugyanis, hogy a minisztertanács majd magyarázatot ad azokra a hírekre, amelyek a kormány megalakulásával kapcsolatban az új gazdasági tervről szállongani kezdtek. Ez az állítólagos gazdasági terv tette volna lehetővé, hogy a kormány eltekintsen a tisztviselői fizetések csökkentésétől és az adók emelésétől is.

A minisztertanács azonban csalódást hozott a francia közvéleménynek. Lefolyásáról és eredményeiről ugyanis csak semmitmondó jelentést adtak ki, amely nem enged bepillantást, hogy vajjon mit is végeztek, vagy legalább milyen tervek kavarognak az állami költségvetés hiányainak fedezése érdekében. Úgy látszik, hogy a minisztertanács nem igen tudott még végleges megállapodásra jutni a felforrósított kérdésekben s ezért nem adtak ki tájékoztató jelentéseket.

Ezt látszik igazolni az is, hogy a ta-

nácskozás után Sarraut miniszterelnök a gazdasági tényezőkkel kezdett tárgyalásokat s ezek a tárgyalások azóta állandóan folynak.

A minisztertanácsról magáról mára érkeztek nem hivatalos, de elfogadható jelentések.

Már a tegnap jeleztük, hogy a tisztviselői fizetések csökkentésétől valóban eltekint a kormány, az adózási reform azonban tovább is nagyon kísért. Az új jelentések már kifejezetten azt adják hírül, hogy a kormány nem kerülheti el az adóreformot, egyenes szóval: az adóemelés.

A félhivatalosan kiadott jelentések ezt finoman így fogalmazták meg: az adórendszer hozzá kell illeszteni a gazdasági válságtól okozott viszonyokhoz. Ezt a mondatot Franciaországban sem szabad úgy értelmezni, hogy az államkincstár az adózók leromlott gazdasági helyzetére lesz tekintettel, tehát csökkenti az adókat, hanem úgy, hogy az államháztartás deficitjét kell rendbehozni a jelenlegi adók legalább mérsékelt emelésével.

Szólnak a félhivatalos jelentések a ti-

tokzatos gazdasági munkatervről is, de még mindig csak nagyon röviden és sejtetve. Nem mondják meg a munkaterv lényegét és természetét, ellenben közlik, hogy a kormány több milliárdot irányoz elő erre a célra az adópénzekből.

Világos szavakkal beszél a kormány le- tárgyalt munkaprogramja a frank árfolyamának megtartása kérdésében. Erre azért volt szükség, mert Angliában nagyon aggodnak, hogy az új kormány a pénzfelhígítás eszközéhez nyúl.

Sarraut tehát a legélesebben állást foglalt a minisztertanácsban az infláció ellen és elkötelezte kormányát az aranystandard megvédelmzésére.

Amerikának azonban ez a kormány sem fog fizetni. Végleges döntés ugyan még nincs, de Párisban biztosan tudják, hogy Sarraut is megtagadja az amerikai fizetések decemberi részletét, amint ezt Daulier tette.

Külpolitikában is elődje után halad az új kormány. Külpolitikai jelszava a béke és a biztonság.

A tolvajok is tudják, hol a dohány...

Ezuttal Aradon fosztották ki a dohánymonopol pénzbeszedőjét

Arad, november 1.

Az utóbbi időben különböző helyeken követtek már el rablást a Discom, a dohánygyedárúság elosztó hivatala, illetve ennek pénzbeszedői ellen. Nyilván a tolvajok is tisztában vannak vele, hogy a monopolinkasszánsoktól jó zsákmányt lehet várni.

Tegnap Arad egyik forgalmas helyén, a Deák Ferenc-utcán fosztották ki páratlan vakmerőséggel a Discom egyik emberét.

A Discom autója megállt egyik do-

hánytőzsdé előtt és Raskovics Ferenc el- lenőr bement, hogy 22 ezer lejt felvegyen. Közben az autónak valami baja esett s a soffőr nekiállt javítani. Az ellenőr kijött, egy percre letette irattáskáját az ülésre és hátranézett a soffőr után. Csak néhány pillanatig hevert a táská őrizet- lenül, de ez is elég volt arra, hogy egy szemfüles tolvaj elemelje és kerek- ket oldjon vele.

Egyik szemtanú pontos leírást is adott a tolvajról. A nyomozás erőlyesen folyik és remélik, hogy rövidesen kézrekerítik a gyorskezü tolvajt.

Nem engednek a borbélyok

Vasárnapra országos borbély- sztrájk készül,

ha a munkaügyi minisztérium vissza nem vonja törvénytelen rendeletét

Bukarest, november 1.

A fodrászpari alkalmazottak és a munka- ügyi minisztérium között csak most kezd iga- zában elmérgesedni a viszály a vasárnapi munkakényszer elrendelése miatt. Köztudomá- su, hogy D. R. Joanitescu miniszter, aki gya- kori beszédeiben mindig a kisipar és a mun- kásság megértő pártfogójának szokta feltün- tetni magát, hetekkel ezelőtt rendeletet adott ki, amellyel a fodrászokra nézve felfüggesztet- te a törvényes vasárnapi munkaszünetet s kö- telezte őket, hogy vasárnap délelőtt dolgozza- nak s ezzel szemben hétfőn délelőtt tartásuk zárva üzleteiket.

A voltaképpen törvénytelen rendelet tiltá- kozást váltott ki nemcsak a fodrászpari al- kalmazottak hanem a munkaadók jórészenek a körében is sőt a haladó szellemű közönség széles rétegei is ellenszenvvel fogadták ezt a nyilván antiszociális és visszaesést jelentő ren- delkezést. Az ország minden nagyobb városá- ban az érdekelték zajos gyűléseken foglaltak állást „a munka- és szociális gondviselés mi- nisztériumának” ez ujtása ellen, a miniszte- rium azonban figyelmen kívül hagyta a fel- zúdulást, amelyben több munkakamara veze- tősége is osztozott. A rendőrhatalóságok a mult héten szigorú utasítást kaptak a belügyminis- tériumtól, hogy teljes erőlyel szerezzenek ér- vényt a munkaügyi miniszter rendeletének s éppen a vasárnapi munkaszünetről szóló tör- vény 2. szakasza alapján indítsanak eljárás- t mindazon fodrászok ellen, akik vasárnap dél- előtt zárva, hétfőn délelőtt pedig nyitva tart- ják műhelyeiket.

Ennek folytán nem egy városban megtör- tént az elmúlt hétfőn, hogy minden egyes borbélyüzlet előtt külön-külön rendőrszem- ügyelt fel arra, vajjon nem dolgoznak-e. Ezek után több erdélyi város fodrászalkal- mazottainak a szervezete delegátust menez- tett Bukarestbe, hogy a miniszter rendlete visszavonására bírják. Ezek a kiküldöttek a fővárosban összeköttetésbe léptek a fodrász- ipari munkások központi szervezetével s hét- főn este nagy gyűlést tartottak, amelyen hevesen kikeltek a munkaügyi minisztérium erő- szakoskodása ellen.

Rámutattak arra, hogy éppen a munkaügyi minisztériumnak volna kötelessége betarta- ni a vasárnapi munkaszünetről szóló tör- vényt s megvédeni a fodrászpari munká- ság érdekeit.

A zajos gyűlés eredményeképpen határoza- tot hoztak, amelyben kimondják, hogy vasárnap, november 5-ikén, tüntető sztrájk- ot rendeznek a miniszteri rendelet ellen s a vasárnapi munkaszünet tiszteletben tartá- sáért. A bukaresti szervezet kötelezte tag- jait, hogy semmiesetre se menjenek be va- sárnap dolgozni.

A határozatról értesítették a vidéki szerve- zeteket s így valószínű, hogy a vasárnapi borbélysztrájk általános jellegű lesz.

Megtörténhetik azonban, hogy nem kerül rá sor, mert a minisztérium időközben meggon- dolja magát s visszavonja sérelmes és általá- ban amugyis haszontalan rendeletét.

Fantasztikus jelentés egy állítólagos hamburgi merényletterről

Hamburg, november 1.

Hamburgban hétfőn délelőtt nagyobb- szabású nemzetiszocialista gyűlés volt, a melyen Kaufmann Károly, a párt ham- burgi helytartója tartott politikai beszá- molót és beszédet. Kaufmann ellen, aki a hamburgi nemzetiszocialista mozgalom vezére és irányítója, ismeretlen teljes bombamerénylet akart elkövetni, kísér- tele azonban nem sikerült, mert szándé- kát idejében leleplezték.

Jelentésünk szerint az előtt az épület előtt, amelyben a gyűlés volt, a déli órák- ban egy ismeretlen ember vett észre a rendőrszem. Az ismeretlen nehéz cso- magot cipelt és többbizben elsétált az épü- let előtt. Az őrszem gyanakodni kezdett és igazolásra szólította fel a csomagos embert, mire az revolvert rántott elő, többször az őrszemre lőtt, majd csomag- ját elejtve, elmenekült.

A rendőr könnyebben megsebesült.

A csomagban rendkívüli erejű bomba- találtak, amely az egész épületet romba dönthette volna, ha robban.

Véres tüntető sztrájk Detroitban

Newyork, november 1

Detroitban az állandóan ismétlődő sztrájkmozgalom miatt erősen elmérge- sedett a helyzet. A hatóságok erőteljes fellépésére ugyanis a sztrájkolók egyré- sze újra felvette a munkát, ami a mun- kások kitartóbb csoportjait rettenetesen elkeserítette. Kedden s sztrájkolók 300 gépkocsival tüntetésre vonultak fel. A tüntető menetben mintegy 2 ezer 500 ember vett részt. Nagyobb baj nem tör- tént volna, ha a tüntetők véletlenül nem találkoznak össze a sztrájktrörök egyik csoportjával, amely éppen munkába ment. A két csoport között verekezés ke- letkezett. A tüntetők megkergették a sztrájktröröket, aztán folytatták a zavar- gást. Felborították a szembejövő jár- műveket, betörték az ablakokat és a já- rókelők közül többeet súlyosan bántal- maztak.

A rendet a kivonult katonaságnak is csak nehezen sikerült helyreállítania. A tüntetők ugyanis revolverlövészekkel fo- gadták a katonaságot, mire az is tüzelt. Néhány percig tartott a tüzharc, aztán a katonaság rohammal szórta szét az el- lentállókat. A tüzelésnek és a rohamnak több súlyos sebesültje van.

Spengler, a kaméleon, tudós

*

Tizennégy évvel ezelőtt jelent meg Spengler nagy hírnévé, „Untergang des Abendlandes”, amely komor jóslataival rengeteg hívt szerzett egész Európában. A nagy hatású eszközközzel dolgozó történész a könyvében megállapította, hogy a nyugati civilizáció megérett az elpusztulásra; a civilizációk is, mint minden organizmus, alá vannak vetve a nagy természet törvényeknek: születnek, fejlődnek, eláradoznak és meghalnak. — A világ háború, a német hadsereg gyászos összeomlása és a bolsevizmus biztos jelei civilizációnk haladás fátorgásának. Nagyjában ezek voltak Spengler jóslatai, amik az 1918-as német összeomlás sötét hangulatában születtek meg.

Azóta azonban az események furcsán fejlődtek. Németország imperializmusa újra megérett és Hitlerék győzelme elsőpörte az 1918–19-es szellemet. Fejlődtek az események, fejlődött Spengler is... A konjunkturához és a korhangulathoz alkalmazkodó történész gyorsan hozzáigazította „tudományos” szempontjait a jelenlegi német eseményekhez, a hivatalos hitleri szellemhez.

Uj munkájának, a „Döntő Évek”-nek első kötete most jelent meg: Németország és az egyetemes történelmi fejlődés címen. Az előszóban ugyan Spengler már előre védekezik a gyanúsítások ellen, hogy őt esetleg befolyásolták volna a hitleri győzelmek. Megmondja, hogy 165 oldalas könyvének 106 oldala már a győzelem előtt ki volt szedve. De mindezt nehezen lehet elhinni a müncheni történészeknek, hiszen a mai Németországban minden legálisan lenyomtatott betű a jól működő propagandaminisztérium ellenőrzésével jelenik meg.

Spengler az 1919-es könyvében könyörtelen folyamatot állapított meg, hogy civilizációnk mai biztos bukását semmiféle akarat nem állíthatja meg. Még a múlt év elején kiadott könyvét (Gép és Ember) is azzal fejezi be, hogy nincs kiút, nincs megváltás, a halál biztos, egyetlen kötelességünk van: maradni a posztón és bevárni az utolsó pillanatot, mint a pompéji katona, akit őrségposztján értek el a lávahullámok. Spenglernek ez a fatalista elfogása alaposan módosult a Hitler-Göbbels-Göring-trió szellemében. Spengler nagy tudományos halandzsával most úgy próbálja megmagyarázni régi álláspontjának megváltozását, hogy — előre semmit sem lehet megjósolni, mert a nagy történelmi események elemmentáris jellegűek, hirtelen jönnek, mint az orkánok, a kataklizmák, vagy a vulkánikus kitörések. Most már Spengler szerint ilyen vulkánikus kitörés a hitlerizmus is, amelyet egész könyvében át nem győz eléggé dicsőíteni.

Tehát a horogkeresztes győzelem kétségtelenül enyhítette Spengler sötét pesszimizmusát, legalább is ami Németország jövőjét illeti... A kaméleon-tudós a hitlerizmusban látja az egyetlen eszközt, ami képes megállítani a civilizáció bukását. Amíg 1918-ban Németország mások akaratától függött, ma diadalmasan a maga ura lett s rövidesen ő fogja meghatározni egész Európa sorsát. Mi oknál fogva? Spengler szerint: „Európa népei közül a németek még elég fiatalok ahhoz, hogy éljenek és fiatalos, egészséges erővel megoldják a mai nagy problémákat. Más népek elöregednek, újat és merészet nem tehetnek...”

Mit szól majd ehhez Mussolini és mit szólnak a többiek, diktátorok és diktátorjelöltek...?

Spengler tovább magasztal és jósol, Göbbels szájába szerint: a jövő többé nem a pártok fogják kialakítani, hanem a hadseregek. Uj világháború küszöbén vagyunk talán és az elhatározó erők újra érvényesek lesznek. Az emberiség történelme nem egyéb, mint folytonos háborúk története. Az emberiség sorsa ennél fogva kizárólagosan háborúk által fejlődhet.

Érdekes, hogy Spengler a tömegekkel szemben továbbra is visszautasító álláspontra helyezkedik és mindenféle demokráciának ellensége. Antisocializmust lát abban, hogy a mai Németországban minden „tömegszerűen” történik, pld. háromszáz pár egyszerre és ugyanazon templomban házasodik meg. De mint mindig, most is ügyesen kompromisszumot köt a kettő között a porosz kollektívizmus szent jegyében, ami szerinte nem egyéb, mint a legfelsőbbrendű individualizmus tökéletes kifejeződése. Hü marad új könyvében is ama elméletéhez, hogy a nyugati civilizációt két forradalom fenyegeti: a színeseké és a bolsevistáké. Ez a két forradalom rövidesen egyesülni fog, ki mentheti meg Európát ettől a borzalmas véstől? Nos ki? Az 1919-es Spengler szerint — senki és semmi! De az 1933-as Spengler szerint kizárólagosan az erős porosz hadsereg! A visszatérő, feltámadt prussianizmus magasztalásában tulzeng még meg is, mikor kijelenti, hogy egész Európát a színes és a bolsevizmus fenyegeti, a porosz szellem! Spengler meghorogkereszteskedés pompásan sikerült! Gratulálunk a kampós-keresztesülőknek...

Berlini utasításra

Szövetségbe léptek a szász és román hitleristák

Fabritius megegyezett Bukarestben Tatarescu ezredessel, a román nácik vezérével

Bukarest, november 1.

Az erdélyi szász hitleristák vezére, Fabritius Fritz, Hitler romániai helytartója, újabb szövetséggel szaporította azoknak a paktumoknak a számát, amelyeket, mozgalmuk nagyobb dicsőségére, eddig a román jobbszélső alakulatokkal kötött.

Emlékeztet, hogy Fabritius csaknem két esztendeje szoros együttműködésben állapodott meg Temesváron a Vaszárda vezérével s ahhoz az egyezményhez tar-

totta is magát, amennyiben hívei minden adott alkalmammal együttthaladtak a vaspártistákkal és a cuzistákkal.

Most a román nemzetiszocialisták vezérével, Tatarescu Stefan volt ezredessel kötötte nyélbe Fabritius a paktumot, mégpedig, nyilván, berlini utasításra.

Köztudomású ugyanis, hogy Tatarescu nemrégiben a harmadik birodalom fővárosában járt s ott hosszasan tárgyalt a nemzetiszocialista vezérkarral.

Fabritius és Tatarescu Bukarestben kö-

tötték meg a legbensőbb együttműködésre vonatkozó szövetséget és

kiszivárgott hírek szerint, elhatározták, hogy a legközelebbi jövőben Erdély-szerle együttes gyűléseket rendeznek, az esetleges választásokon pedig közös listákkal lépnek fel.

A paktumban Fabritius leszögezte, hogy ő és pártja nem hivatkoznak a revízióra s készek a román nemzetiszocialistákkal karöltve sikra szállani Románia jelenlegi határainak a fenntartása mellett.

Négy lejjel olcsóbb lett a cukor

Brassó város megállapította a novemberhavi maximális árakat

Brassó, november 1

A Brassó város tanácsa mellett működő ármegállapító bizottság hétfőn este ülést tartott, amelyen megállapította a november havi maximális árakat. Tekintve, hogy a piaci árak alig változtak az elmúlt havi árakkal szemben, azokon lényegesebb változtatásokat nem eszközöltek.

A legfontosabb eseménye a november

havi maximális áraknak, hogy a kockacukor ára négy lejjel, a porcukor pedig három lejjel olcsult kilogrammonként.

Ilyenformán a kockacukor ára az eddigi 30 lej helyett 26, a porcukoré pedig az eddigi 28 lej helyett 25 lej lesz.

A cukor olcsóbbodása országos jellegű. A cukorkartell felbomlásával tudvalevőleg nagy verseny indult meg a gyárak

között és ez a konkurrencia a cukor olcsóbbodását vonta maga után.

Az ármegállapító bizottság döntése értelmében a másodosztályú marhahús ára 12 lejről 10 lejre csökkent, a disznóhúsé 32-ről 30-ra csökkent, viszont a borjúhús ára 22 lejről 24 lejre drágult.

Az új maximális árak november 1-én lépnek életbe.

Egyezség a C. F. R.-rel

vagy

a legfelháborítóbb huzavona, amit emberekkel elkövetni lehet

Csikszereďa, november 1.

A CFR sorozatos és könyörtelen nyelvvizsgái a magyar vasutasok tömegét taszították arra az útra, amely a kenyértelen lerongyolódás felé vezet.

A márcól-holnapra kiebrudalt emberek bírói uton követelték jogaikat, mire a CFR az egyes kerületi felügyelőségekhez körlevelet intézett, amelyben leszögezték, hogy azoknak a magyar vasutasoknak, akik állásukról önként lemondanak, a lemondás aláírásakor három havi fizetésüket folyósítják. Azokat, akik ezt a feltételt nem fogadják el, természetesen minden tektória nélkül elkergetik.

Minthogy a körlevél alapján mindenképpen menni kellett, közel száz csiki vasutas a lemondás mellett döntött. A szerencsétlen emberek úgy kalkuláltak, hogy azzal a 6–8 ezer lejjel, amit kapnak, ideig-óráig könnyítenek siralmas helyzetükön.

A lemondást mindnyájan aláírták, a pénzt azonban azóta is hiába várják, mert a CFR 1931. nyara óta csak ígéreti a kifizetést.

A hiábavaló járkálások és kilincselések után 18 volt vasuti munkás fellelőzte Kolumbán József dr. csikszereďai ügyvédet. Előadták sérelmüket, mire az ügyvéd szigorú felszólító levelet intézett a vasut brassói kerü-

leti felügyelőségéhez és a szerencsétlen munkások jussát követelte. A követelések jogosak, — választották Brassóból, — kis türelmet kérünk...! Kolumbán dr. néhány hónap múlva Mareuța vasuti igazgatóval ajánlott levélben ismertette a kinullázott székely vasuti munkások sérelmeit. Erre már választ sem kapott.

A munkások más mód hiányában a csikszereďai járásbíróhoz fordultak, hogy a vasutat bírói uton kényszerítsék kötelessége teljesítésére. A 18 keresetet iktatta a bíróság, majd a tárgyalást is kitűzte. Először senki sem jelentkezett, másodszor és harmadszor a vasut bukaresti ügyvédet küldött, aki tagadta, hogy véglegesített alkalmazottakkal van dolga. A bíróság a szükséges adatok beszerzését rendelte el. A szükséges iratok a vasutnál voltak, a CFR azonban elfelejtette az adatokat megküldeni...

A vasut képviselője, akitől Pacinszki csikszereďai járásbíró megkérdezte, hogy miért nem akarják a szerencsétlen vasutasokkal szemben vállalt kötelességüket teljesíteni, azt felelte, hogy a vasut bizonyos döntőfontosságú körülményeket akar bizonyítani.

Közben a vasutasok betevő falat nélkül állnak, a követeléseket pedig szabályszerű bírói ítélettel sem lehet felhajtani...

A szükség törvényt sért

Dobrescu bukaresti polgármester és Uica tábornok különös konfliktusa egy illemhely miatt

Bukarestben kitört a presztizsháború

Bukarest, november 1

Eredeti konfliktus tört ki Bukarest város főpolgármestere, Dobrescu és Uica tábornok, a bukaresti II. hadtest parancsnoka között. A viszálynak megvan a maga tréfás, de a komoly oldala is.

Az történt, hogy a városépítő és rendező munkájáról híres főpolgármester több diszkrét földalatti illemhelyet épített, amilyenek a nyugati fővárosokban vannak. Egy ilyenbe kezdtek a Griviciut és a General Angelescu-utca sarkán is. Tegnap reggel egyszerre csak katonák jelentek meg és Uica tábornok rendeletére hivatkozva beiktatták a további munkálatokat, sőt öröket állítottak oda, nehogy a város emberei to-

vább dolgozhassanak.

Az indoklás az, hogy az építendő diszkrét helyet szemben egy katonai épület, közvetlenül mellette pedig egy katonai emlékmű áll, amelyekre sértő lenne az illemhely közelsége.

Dobrescu főpolgármester azonnal átiratban közölte a tábornokkal, hogy az ügyről hajlandó vitába bocsátkozni, de tiltakozik az önkényes intézkedés és törvénytelen eljárás ellen, mert a hadseregnek nincs joga egy városi telken folyó munkát megállítani.

Majd egy nyilatkozatban megjegyezte Dobrescu, hogy Bécsben a Szent Pál emlékmű körül látott ilyen berendezkedéseket, tehát nem érti a tábornok érzékeny-

ségét. Hiszen közérdekű építkezéssről van szó civilek és katonák számára egyaránt...

A viszály komoly oldala, hogy a város presztizskérdésből nem akarja engedni, hogy a katonai hatóságok illetéktelenül beavatkozzanak a város ügyeibe.

A bukaresti Adeverul például ilyen értelemben kommentálva a kérdést, vezércikket írt róla és rámutat a tábornoki intézkedés jogtalanságára, annyival is inkább, mert ma már ostromállapot sincsen.

A lényeges az, hogy a tábornok emelhet kifogást, de nem rendelkezhet önkényesen, a város tudta nélkül.

Különbözik nemcsak Bécsben a Szent Pál emlékmű előtt, hanem Franciaországban, Vichyben a székesegyház előtt is építettek hasonló földalatti helyiséget s a hívők mégsem ütköztek meg rajta.

A közvélemény most érdeklődéssel várja, hova fejlődik a furcsa konfliktus.

Budapesten elkobozták a Népszava keddi számát

Budapest, november 1.

A magyar kormány elkoboztatta a Népszava keddi reggel megjelenő számát. Az elkobzásra az adott okot, hogy a Népszava hasábjain megjelent „Tul októberben” című cikk tartalmát a hatóságok az állam tekintélyére nézve sértőnek találták.

Francia cikk a pusztuló Ruténföldről

Páris, november 1.

Az egyik nagyobb francia lapban egy nagy riport jelent meg Henry Jean du Peil ismert francia újságíró tollából. Az újságíró a közelmúltban Csehszlovákiában járt és ezuttal meglátogatta a Ruténföldet. A megjelent riport az ott látottakról számol be. Henry Jean elmondja, hogy a Ruténföldön irtózatos szegénység, nyomorúság uralkodik. A rutén parasztok elvadultak, elfásultak élnek, mint az állatok. Az érdeklődő újságírónak a parasztok elpanaszolták, hogy most sokkal nyomorultabb sorban élnek, mint a békeszerződés előtt, mert annak idején legalább nyaranta lemehtek az Alföldre dolgozni és pénzt keresni és tüzfűt is szállíthattak Magyarországra, de ma ezt a kereseti lehetőséget is elvették tőlük.

Henry Jean a riport befejezésével leszögezi, hogy amennyiben továbbra is olyan nemtörődomséggel nézik a rutén nép vergődését az illetékesek, úgy a Ruténföld a szó legszorosabb értelmében ki-
pusztul, lakosai kihalnak.

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

Orosz hajóraj a nápolyi kikötőben

Róma, november 1.

Tegnap megérkezett a nápolyi kikötő-
be egy több hajóegységből álló orosz ha-
diflotta, hogy visszaadja az olasz hajó-
raj nemrégiben Odesszában tett látoga-
tását.

Megegyezéssel végződött a német-orosz sajtóháború

Berlin, november 1.

Emlékeztet a német-orosz sajtókon-
fliktus, amely amiatt tört ki, hogy a
Szovjet németországi tudósítói kitiltot-
ták a Van der Lubbe-per tárgyalásáról.
Ujabbán a vizálykodás békés elintézését
nyert. Az orosz újságíróknak ismét meg-
engedték, hogy végighallgassák a német
országban gyújtogatási perének tárgyalá-
sait, viszont a szovjet-kormány vissza-
vonta megtiltó intézkedését, azaz a né-
met újságírók kitiltását a Szovjet terü-
letéről.

Repülőszerecséflenség Franciaországban négy halottal

Páris, november 1.

Franciaországban megdőbent repülő-
katasztrófa történt, amelynek négy em-
ber esett áldozatul.

Charles de Vernel, a híres repülő,
utasszállító gépével a sűrű ködben egy
dombnak repült, és lezuhant. A repülő-
gépen, amely teljesen összeroncsolódott,
a pilótán kívül három utas ült. Mindnyá-
jan szörnyethaltak.

„Ha a csehek Párisban tar- tottak volna népszámlálást...”

Milánó, november 1.

A Popolo d'Italia című nagy olasz lap
és témadást intéz Csehszlovákia ellen
a megismétlődő magyarüldözések miatt.
A lap ismerteti a híres cseh népszámlá-
lást, amelynek szerinte kimondott célja
volt a magyar kisebbség „eltüntetése”.
Ha a csehek Párisban tartottak volna
népszámlálást, — írja a lap — úgy ki-
sült volna, hogy Páris lakossága is cse-
hekből áll javarészből.

— Emésztési gyengeség, vérszegén-
ség, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek,
bőrkiütések, kelések, furunkulusok esetében a
természetes „Ferenc József” kesővíz sza-
bályozza a belek annyira fontos működését. Az
orvosi tudomány számos vezértérfia meggyőző-
dött arról, hogy a valódi Ferenc József víz
hatása mindig kitűnően beválk.

Végleg megszűnt Bocu Sever csempészési ügye

Arad, november 1.

Emlékeztet Bocu Sever volt bányási
tartományi kormányzó csempészési ügye,
amelyben az aradi törvényszék annak-
idején sokmillió büntetést szabott ki rá.
A tábla azonban formai okokból meg-
semmisítette az ítéletet. A bünygyi eljá-
rás azonban ettől függetlenül tovább
folyt és szerdán a volt tartományfőnök
ismét vádlotként jelent meg az aradi
törvényszék előtt.

Mielőtt még a tárgyalást érdemben
megkezdtek volna, felemelkedett helyé-
ről Bocu Sever védője és a táblai fel-
mentő végzésre, valamint az új vámtör-
vény 220 szakaszára hivatkozva kérte,
hogy védené ellen szüntessék be az eljá-
rást. A törvényszék helyt is adott a ké-
relemnek, úgy hogy az ismert bányási
politikus most már mentesült mindenféle
vádlás alól.

Leszerelés a gyakorlatban

Tengeren és szárazföldön versengve fegyverkeznek a nagyhatalmak

London, november 1.

A Daily Telegraph diplomáciai tudósi-
tója szenzációs hírt közöl.

Eszerint úgy az amerikai, mint a ja-
pán kormány, jegyzékbe tudatta a le-
szerelési értekezleten érdekelt nagyh-
talmakkal, hogy a jelenlegi helyzetben
nem áll módjában korlátozni fegyver-
kezését.

Az amerikai jegyzék Japánra hárítja
a felelősséget a fegyverkezési verseny
miatt és kijelenti, hogy a már végrehaj-
tott, valamint

a folyamatban levő nagyarányú japán
hadikészülődés miatt Amerika nem is
gondolhat rá, hogy tengeri haderejé-
nek kiépítését mérsékelje.

A jegyzék további részében az ameri-

kai kormány igyekszik megnyugtani az
európai hatalmakat azzal, hogy az ame-
rikai tengeri fegyverkezés nem befolyá-
solhatja az európai hatalmak helyzetét.
Amerika többé sohasem akar beavatkoz-
ni az esetleg kitörő európai konfliktusok-
ba.

A japán jegyzék tartalmát nem kö-
zölték, de nem kétséges, hogy a japán
katonai állam is mossa kezeit és Ameri-
kára hárítja a felelősséget.

Franciaország megvett egy angol
fegyvergyárat

Ugyancsak a Daily Telegraph közli,
hogy a francia kormány mindenestől
megvett egy angol fegyvergyárat, ame-
lyet most leszerelt és szöröstől-bőrös-
től átszállított francia földre.

A Székelyföldön is dolgoznak a vasgárdisták

Csikiaróztatták a főkolompókat

Csikszereda, november 1.

Alig akad ember az országban, aki ko-
molyan elhitte volna, hogy Csikszere-
dén is szervezkedhetik Zelea Codreanu rend-
felforgató gárdája. A tények alaposan
rácáfoltak a feltevésre. Vlad csikszépvízi
járásörmester arról értesült, hogy a Gy-
mesvölgyén vasgárdista propaganda fo-
lyik és egyesek fegyveres felkelést készí-
tenek elő.

A legnagyobb körültekintéssel, szemé-
lyesen vezette be a nyomozást és sikerült
letartóztatnia Ardelean Costi gyimesbüki
kereskedőt, valamint egy gyimesfelső-

loki fiatalembert, akinek nevét egyelőre
még nem hozták nyilvánosságra a ható-
ságok. Ardeleannál igen sok kompromit-
táló iratot találtak. Hogy mit és hogyan
készítettek elő a gyimesi vasgárdisták,
még nem lehet tudni, mert az ügyvel kap-
csolatosan az illetékes nyomozó közegek
minden bővebb felvilágosítást megtagad-
tak.

A letartóztatott fiatalemberek jelenleg
a csikszeredai csendőrszárnyparancsnok-
ság foglyai, ahonnan a további nyomozást
irányítják. Értesüléseink szerint újabb
letartóztatások várhatók.

Brassó megye három ezer delegátussal vesz részt a liberálisok kormány- buktató gyűlésén

Brassó, november 1.

A liberális-párt brassói tagozatának ve-
zetősége legutóbbi ülésén megállapította
azokat a módokat, amelyeknek szem-
előtt tartásával a brassói és brassó megyei
tagozat tagjai a Duca-féle liberális-párt
nagy tüntető megmozdulásain részt vesz-
nek.

A határozat értelmében
ötven tagu hivatalos küldöttség megy
Brassóból Bukarestbe a november 15-én
és 14-én Bukarestben tartandó országos

liberális kongresszusra, amelynek el-
nöke Duca lesz.

Közvetlenül utána 3000 ember megy au-
tón és társzekereken Bukarestbe, hogy
résztvegyenek a liberális-párt november
15-re kitűzött országos tüntető kongressz-
suzán. A kongresszus brassói és brassó-
megyei résztvevői azzal az utasítással
mennek a fővárosba, hogy ha kell, nap-
póki nem jönnek haza és amennyiben át
nem adják a pártnak a hatalmat, úgy
éhségstrejkba kezdenek.

Egész Palesztinára kiterjesz- tették az ostromállapotot

Korlátlan hatalmat kapott a jeruzsálemi angol főkormányzó.
Elrendelték a sajtócenzurát is

Erősen terjed az arabok szírájkmozgalma

Jeruzsálem, november 1.

Palesztinában változatlanul súlyos a
helyzet. Vasárnap — mint jeleztük — or-
szágszerte újabb tüntetések zajlottak le.
Jeruzsálemben megismétlődött az arabok
és az angol katonaság összetűzése és az
áldozatok száma újra szaporodott; rész-
ben a felkelők bombáitól, részben a kato-
naság sortűzei következtében
33 ember vesztette életét.

Haifában pogromot hirdettek ki az
arabok. Az asszonyok is harcolnak és a
háztetőkről lövöldöznek a rendőrökre. —
Damaszkuszban megkezdődött az általá-
nos sztrájk. Az általános sztrájkra egyé-
ként az arab nemzeti végrehajtóbizottság
adta ki a parancsot s így az országos je-
lentőségű. A forgalom sok helyen máris
megbénult, mert a végrehajtóbizottság
parancsának az arabok engedelmes-
kednek.

Az angol főbiztos elrendelte a mozgó-
sítást.

A vasárnapi események miatt az os-

tromállapotot egész Palesztina területére
kihirdették.

Hétfőn aránylag nyugodt volt a hely-
zet. Csak Haifában és Nablusban gyüle-
keztek tömegbe az arabok a gyülekezési
tilalom ellenére is, a katonaság erőlyes
fellépésére azonban szétoszlottak. Fegy-
verhasználatra nem került sor.

Keddre tervezték a jaffai kikötő meg-
nyitásának ünnepélyét, ez azonban a za-
vargásokra való tekintettel elmaradt. A
kikötőt minden ünnepélyesség mellözé-
vel nyitják meg és adják át a forgalom-
nak.

Az angol főbiztos az arabok megnyug-
tatására kiáltványt bocsátott ki, amely-
ben hangsúlyozza, hogy az araboknak
nem kell aggódniuk, a zsidók nem kerül-
nek felül Palesztinában, mert ott az ő ke-
zében van az uralom.

A legutolsó jelentés szerint az általá-
nos sztrájk egyre terjed.
Esti telefonjelentéseink szerint
az angol főkormányzó elrendelte az al-

Rasbajtó?

Igen, de...
Izletes
Hatásos
Olcsó

Ánizzsal és ánizzs nélkül. — Kapható
egyedágon üvegekben és dobozokban.

Vezérképviselet: G. CENTONZE
BUCUREȘTI, Str. Clujet 3 sz.

talános cenzurát, mivel az arab lapok
kiméletlenül igazták és a sortűzek
arab áldozatainak meghosszúsítására
szólították fel az arab népet.

Az általános sztrájk kimondására irá-
nyuló arab mozgalom erősen terjed és
komolyan fenyegeti a forgalmat és az
éllelmzés ellátását.

A főkormányzó kijelentette, hogy a
rend fenntartására a jelenlegi körülmé-
nyek között még elegendő embere van,
ha azonban a forradalmi tüz továbbte-
jed, segélycsapatok nélkül nem tudja
biztosítani a rendet. Egyébként
az ostromállapot kiterjesztésével a
főkormányzó korlátlan hatalmat ka-
pott.

Szabadon rendelkezhetik élet és vagyon
felett. A lázadókat kivégeztetheti, vagy-
nokot koboztathat el, vagy semmisíthet
meg és száműzheti azokat, akiket a je-
lenlegi viszonyok között nem tart kívá-
natosnak a tartomány békéje szem-
pontjából.

Életfogytiglani fegyházra ítélték a lembergi szovjet- konzul merénylőjét

Varsó, november 1.

Néhány héttel ezelőtt a lembergi szov-
jetkonzulátuson merénylet történt. Egy
Lemky nevezetű rajongó fiatalembert be-
hatolt a konzulátus irodájába, az egyik
konzulátusi tisztviselőt lelőtte, magát
konzult pedig megsebesítette.

Lemky felett már ítélezett is a varsói
rögtönítélő bíróság. Életfogytiglani börtö-
nre ítélték a fiatalembert merénylőt, aki
csak azért kerülhetett el a halálos íté-
letet, mert még fiatalkoru.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizelőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedőn, hanem postautalványon vagy személyesen, a központi kiadóhivatalnál vagy valamelyik fiókiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kíséreni a címkéjükön feltüntetett lejáratot, ha az előfizetésük lejárt, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Temesvár, november 1.

Utastásához híven, ma felkerestem Diel Lajos dr.-t és hivatkozva levelére, felkértem, adjon felvilágosítást arra a cikkre vonatkozólag, melyet egy nem hivatalos újságról küldött be Diel dr. peréről a Brassói Lapoknak. Megmutattam az Ön irását a cikk felzetén, a mely azt tartalmazza, hogy ellenőriztem az önkéntes munkatárs adatait s belátásom szerint intézzem el. Ezt az elintéztést én magam újságírói reputációm és a B. L. szellemének megelégedés nem képzeltem el másként, mint az érdekelt fél meghallgatásával.

Az érdekelt fél azonban, ezuttal, nagyon furcsán viselkedett. A szeme, mely eddig frissen csillogott a szemüvegén keresztül, egyszerre fáradt lett, kezei lemondó gesztussal hullottak ölébe és mintha a világ legtermészetesebb dolgát mondaná, azt felelte:

— Kedves szerkesztő ur, én nem mondok semmit, mert akármit mondanék, a vége ugyanis az lenne, hogy adják pénzt és én már nem tudok adni. Én már szegény ember vagyok.

Az ember, ha ilyen választ kap, vagy azonnal üt, — vagy soha. Az egyszer elmulasztott pofont nem lehet soha jóvátenni... Szerkesztő ur, ön ezuttal csalódnai fog bennem: én nem ütöttem. Sőt, ön által jól ismert temperamentumomat meghazudtolva, igen csendesen megkérdeztem Diel dr.-t:

— Személyesen ezuttal először találkoztunk, de feltételezem, hogy mégiscsak ismer, — nem mondaná meg, doktor ur, mi jogosítja fel erre az inzultusra?

A fáradt kezek a levegőbe lendültek, a szemek, most már lázasan, ismét csillogtak és Diel Lajos dr. talán csak a vizsgáján volt utólagra olyan izgatott, mint most.

— Önnel szemben semmi, ellenkezőleg! De nézze, bocsásson meg, én nyolc év óta egy hajszolt ember vagyok. Nyolc éve nincs egy nyugodt nappalom, sem egy éjszakám, amióta bűnhődöm kell egy operációtól, melyet nem én hajtottam végre, amelynek csak asszisztáltam.

Odarohant az íróasztalához, iratokat szedett elő, neveket mondott, neveket mutatott: — Ezek mind, mind kérék és pénzt kaptak. Mert adtam, amíg volt, mert kerülni akartam a botrányt. Dolgozni akartam, operálni, betegeket megmenteni, szegényeket, gazdagokat. Mind nem használt: a vagyonom elpusztult, mindenem lefoglalva és még most, nyolc év után, amikor már nem tudok adni, most is üldöznek. Egyesek a törvény erejével megpróbálták kártérítéssel, melyet nem tudok már megfizetni, mert nincs miről, mások a saját álarcában. Nézze ezeket a neveket: én nem tudom, melyik vajdai, melyik álhírlapíró, mind pénzt kapott. És titkos kezek eláraszták az összes lapokat cikkeikkel rólam... Ne hagydok, már befáradtam, nem törődöm semmivel... Bocsánatot kérek, vagy adok kártérítést, ha akar...

Szerkesztő ur, talán az összes hadiköltőseim belepirulnak, de én úgy, ahogy öt perccel előbb nem ütöttem, nem kértem elégtételt sem. Nézzem ezt a zihálva védekező és adódozó embert és sajnáltam, fájt az irgalma és arra gondoltam: hogyan menjen ez most perálin?

És most árulom el, amit az elején elhallgaltam: miért nem válaszoltam rögtön ökölként a fogadtatásra. Azért, mert én előre tudtam az egész jelenetet. És ezt nem a kivételes intelligenciámnak köszönhetem, hanem egy-egy érten annak a ténynek, hogy ez a jelenet kezd mindennapi lenni. Kezdem elvezíteni azt a 20 év óta megszokott újságról főtényt, a melyel természetesen tartottam, hogy minden ajtó megnyílik előttem. Sőt kezdek az előbbi visszafordulni, mert a legtöbb előfizető ott látom a pincér jóvoltából szerkesztő úrra avanzsált irattáskás lényt.

— Mint híves patakra — járnak erre a városra — nem beszélve az igen szép számú helyi lakosokról, — mert ez a város mégél, lélegzik és részben sikerrel viaskodik egy titáni gazdasági válság romjain.

Mindezt nem azért írom meg ilyen bőbeszédűen, mintha purifikálni akarnék Istent mentek! Én tudom, minden társadalmom olyan és

annyi álhírlapírókat kap, amennyit és amilyent megérdemel. Pontosan. Ebben a számításban nincs hiba. De eszembe jutott, hogy legközelebb, ha ismét kénytelen leszek egy álhírlapíró próbálkozásait kontrollálni, valahová mégis ütni kellene. Bevallom, ismét nem Diel Lajos dr. felé gondoltam, nem is az álhírlapíró felé. Talán azok felé, akikből ezek élnek és jól élnek, terebélyesednek, szaporodnak?

Mi a véleménye róla?

Kollégális üdvözléssel:

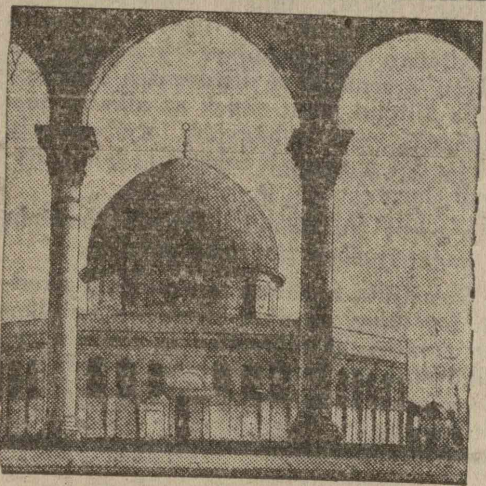
ASZTALOS SANDOR

— Milyen idő lesz? A budapesti időjárás-utató intézet jelentése szerint nappal felhős, a keleti részekben hűvösebb idő várható, egyes helyeken esőkel.

— Gyanus hamisjegyes utast fogtak Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad állomási rendőrség tegnap a pályaudvaron elfogott egy Nussbaum Imre nevű fiatalembert, akit a Kolozsvári — Nagyvárad közti vonal személyzete feljelentett, mert hamis vasuti igazolvánnyal utazott. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy Piskiről jött és ott vette a jegyet egy ismeretlen egyéntől, aki rendkívül olcsón kínálta fel neki. A fiatalembert átadták az állambiztonsági rendőrségnek, mert az a kombináció is felmerült, hogy tiltott politikai szervezetek megbízásából utazott. A nagyvárad sziguranca felvilágosítást kért felőle a pisiki rendőrségtől.

ABLAK

A francia lapok apróbetűs kis híreket közölnek, amelyeknek bármelyike nálunk óriási szenzáció volna. Nincs nap, hogy az ember ne olvassa három, négy híves-, gyerek- vagy férjgyilkosságról. Hívesgyilkosságon ezuttal nem szerelmes és féltékeny fiatalasszonyok büntetését és gyerekgyilkosságon nem leányanyák kétségbeesett gesztusát értjük. Ma például azt olvassuk, hogy Amélie Desmoulières, hatvannégy éves asszony tizennyolc piszkavas ütessel megölte hetvenöt éves férjét. Ez Bourgesban történt. Montpellierben viszont Marie Touche hetvenöt éves családanya megölte ötvenkilenc éves vejét. Toursban Jacqueline Barbier hatvankilenc éves asszony megmérgezte negyvenhét éves fiát. Mindezt egyetlen francia lappeldűnyből merítjük. A lapok gépiesen közlik a néhány soros tudósítást, senkinek sem jut eszébe, hogy érdeklődjék a borzalmas büntetési motívumai iránt. Az öregség mindenütt a világon szelidebb, rezignáltabb kor, mint a fiatalság, nálunk az öreg gyilkos a ritkaságok közé tartozik. Miért van Franciaországban ennyi öreg gonosztevé? Aki ismeri a francia nép, sőt a francia polgárság életmódját, nem csodálkozik. Ezek az emberek gazdagok, hozzánk képest irtózatosan gazdagok és életszínvonaluk még a miénket sem éri el. Egyetlen gondjuk a pénzkeresés és a pénz megtakarítása. Mánúkus, göröcsös ellökéltséggel verik a szoros értelmében élére a garast, mindent megvonnak maguktól, egyetlen vágyukat sem él ki és így nem csoda, ha egy hosszú örömtelen élet után tele vannak keserűséggel és homályos, eszelős bosszuvágygal, amely áldozatot keres magának. A takarékos polgári erénye itt zsugorisággá meredezett, túlságba viszik és kártékonyá aljasodnak. A tulhajtott erény minden vonatkozásban bűnné aránytalnodik.

Az elmúlt napokban ismét véres zsidóellenes zavargások színhelye volt Palesztina több városa. Az angolok azonban erőlyes kézzel verték le az arab zsidókat. Ezalkalomból mutatjuk be a jeruzsálemi Omár-mecsetet, amely a kisázsiai arabok közismert zarándokhelye.

— Dolgoznak a csiki betörők. Csikszerebről jelentik: Legutóbb is két betörést jelentettek a csendőrszármánynak. Bocskor Domokos gyimesbükkői mérszáros üzletese ismeretlen tettesek behatoltak, ahonnan 1500 lej értékű élelmet és 120 lej aprópénzt vittek el. — Gyergyószárhelyen Mandula Herman kereskedőnél operáltak sikeresen, szintén az ismeretlen betörők. A kereskedő távollétében felfeszítették lakása ablakát és 7 ezer lej készpénzt ellopták. Mindkét esetben erőlyes nyomozást vezetett be a csendőrség a tettesek kézrekerítése érdekében.

— A brassói nyugdíjfizetések sorrendje. A brassói pénzügyigazgatóság a nyugdíjasok tudomására adja, hogy november 1-től kezdődőleg megkezdik az októberi havi nyugdíjak kifizetését. A kifizetések sorrendje a következő: november 1-én a hadirokkantak, özvegyek és árvák fizetik ki, azonkívül az A B kezdőbetűs nyugdíjasokat. 2-án a C D, 3-án E F, 4-én G H, 6-án I J, 7-én K L M, 8-án N O P, 9-én R S T, 10-én U V W és 11-én X Y Z kezdőbetűsöket kifizetésre kerül sor.

— JAVÍTHAT ANYAGI HELYZETEN, ha részt vesz a Diana sósórszusz pályázatán. Ismét közöljük november 5-iki számunkban. Nagy pénzdíjak.

— Aktalopás a bukaresti központi póstán. Bukarestből jelentik: Tonegaru bukaresti ügyvéd, a román folyam- és tengerhajózási társaság jogügyi osztályának vezetője, megjelent a központi póstán, hogy egy címére érkezett küldeményt átvégyen. Az ügyvéd, hogy a nyugtát aláírassa, maga mellé helyezte aktatáskáját, amit ismeretlen tettes egy óvatlan pillanatban elemelt. Az irattáskában jelentős és nagyfontosságú iratok voltak. Tonegaru nyomában lármát csapott, mire az épület vala-

menyi ajtaját lezárták és mindenkit leigazoltattak, a tolvajt azonban nem sikerült elcsipelni. Az ügyvéd jelentést tett a lopásról a rendőrségnek, amely nyomozást indított.

— Nagyvárad hírek. Nagyváradról jelentik tudósítónk: A Nilgész-telepen Nagy József vasutas felesége tegnap morfiúmmal megmérgezte magát. Az öngyilkosság oka családi viszálykodás. A szerencsétlen asszonyt be szállították a kórházba, de még nem tudták kikérdezni, mert állapota igen súlyos. — Kedden reggel a Kolozsvár felől jövő személyvonathoz hívták ki a mentőket, akik két borzalmasan összeégett nőt szállítottak be a kórházba. — A biharmegyei Cseklye községben Kaba Zahariáné és Mária nevű 21 éves leánya kendert főztek, miközben a petróleumlámpa felborult és ráesve a kendercsomóra, meggyújtotta azt. A két nő nagyon összeégett, életbenmaradásukhoz nem sok a remény. — Mezőtelegrden tegnap éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak Márton László nagyvendéglős padlására és onnan mintegy 15 ezer lej értékű fehérneműt és ruhaféléket loptak el. A vendéglőben az este mozielőadás volt s a gyanu néhány fiatalemberre terelődött, akik jelen voltak az előadásban s valószínűleg egy óvatlan pillanatban fellopták a padlásra. A nyomozás folyik.

— ASSZONY A VONATON. EGY SZEDULETES NŐKARRIER. Fannie Hurst szenzációs regénye. A felszeg, gyámoltalan polgárlányról, akiből nagystílusú üzletasszony lesz. A mai nő regénye ez, mely szép és érdekes. Az Athenaeum 60 lejes vászonkötésű sorozatában a 24 ik kötet. Kapható mindenütt, vagy ahol nincs, a Brassói Lapok könyvosztályánál. Kérje a sorozat jegyzékét.

— Betörő a lelkeshez, de rajtavesztett a kezdő betörő. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Bodó András ákosfalvai betörő az utolsó hetekben több ottani lakásba betört, azonban egyik betörési kísérlete sem járt eredménnyel. A legtöbb helyen rajtakapták a betörősen és csak az utolsó pillanatban sikerült megmentenie az irháját. Pálffy Károly ákosfalvai református lelkész lakásába hatolt be legutóbb olyan ügyetlenül, hogy a csapott zajra a lelkész családja is felébredt. A betörő az utolsó pillanatban ugrott ki az ablakon, úgy, hogy ezalkalommal sem tudták elfogni. A lelkész családja azonban megismerte a betörőt Bodó András személyében, akit letartóztattak és megindítják ellene az eljárást.

— Gyilkosság, vagy baleset. Galacból jelentik: Löwensohn Marcu kereskedelmi utazó egy héttel ezelőtt elutazott Militari-utca 30. szám alatt levő lakásáról és öreg édesanyját magára hagyta. A matróna azóta sem mutatkozott az udvaron. Tegnap a szomszédban lakó soffőr penetráns büzt érzett a bezárt lakásból kiáramlani, amiről jelentést tett a rendőrségnek. A hatóság emberei behatoltak a lakásba, ahol az egyik szobában az öregasszony oszlófélben levő holttestére bukkantak. Az orvosi vizsgálat most folyik annak a megállapítására, hogy bűnténnyel, avagy természetes halállal történt-e a halál.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

**Komoly szavak
Chaplin
ezredeshez...**

Charlie Chaplint, a nagy amerikai filmszínészt Kentucky állam kormányzója tiszteletbeli ezredesnek nevezte ki...

Olasom, mister, hogy ezredes lett, nehogy ezt kitüntetésnek vélje, kalonákban ma nagy a kereslet, tudja jól, hogy Genfnek nincs esélye...

Félek, hogy kegyeddel még kibánnak, rövidesen üthet már az óra: truceból hadat üzennek Japánnak s felültetik önt egy cirkálóra!

Kérném szépen, hogy eszébe jusson, ha majd egyszer kikötött a parton, hogy mindnyáján oszloznak a jussom: a gáz ellen Chaplinnek sincs pardon!

Itt lesz Önnek tényleg missziója, mielőtt megkezdik a nagy hajszát: minden léptét csak kacsázva rojja s ragassza fel bohókás kis bajszát!

Ha majd ott lesznek a csatálozón s gáz csapódik fojtva minden rögre, vágjon egy-két furcsa fintort, kérem, fullanak meg a fiúk röhögve!!!

Nemes Ferenc

— Ha a csendő megkíván egy leányt. Kisebnyből jelentik: Dumitru Jon csendő a szomszédos csendőrőrsről egy foglyot kísért lakatanyájába. Utközben találkozott egy Ursu Vasileica nevű leánnyal, akire szemet vetett. Dumitru a leányt letartóztatottnak nyilvánította és bekísérte a lakatanyába, ahol erőszakot követett el ellene, sőt ráadásul vérhajjal is megfertőzte. Az eset most került a törvényszék elé, amely a bestiális csendőrt egyévi börtönbüntetéssel sújtotta.

— Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a beltartalmát kiméltelen távolítja el.

— Egy pofon — nyolc hónap. Csikszerebről jelentik: Puskás Mihály gyergyóditrói gazda súlyos testisértes vadvájával terhelten került a törvényszék elé. A vádirat szerint Fülöp András gazdatársát, mert az szekerével átjárt az ő kaszálóján, a községhez elért úgy pofonította, hogy egyik füllére megsüketített. Puskás részben beismeri a vádat, de tagadta, hogy Fülöp a töle kapott ütést következtében vesztette volna el hallását. Ezzel szemben az orvosi bizonyítvány és az ügyben kihallgatott tanúk szerint az incidens után csökkenő nagymértékben a sértett gazda hallása. A törvényszék bűnösnek találta Puskást és nyolc havi fogházra ítélte. A vádlott felebbetett.

Mindazoknak,
kik magukat
gyengének
és kimerültek-
nek érzik a

BIOGLOBIN

új életerőt ad

Vérképző, izomerősítő, idegerősítő, étvágygerjesztő és élénkítő szer.

Kapható a gyógyszerárakban, vagy a készítőnél:

FABRIUS GUIDO

„MEDVE” gyógyszerár

Nagyszombat — Sibiu

Már itt is!

Ada Kalehtől Vingáig ivel ez a fajok keverése, amit a térkép Bánság névvel jelez. A török minaret karcsu erkélyes tornya békés fényt vet a vingai bolgár kettőskeresztig, ami közbül van: 13 népfaj kétvázados keveredése. Román, magyar, német, szerb, horvát, cseh, francia, tót, bolgár, krassován, örmény, spányol, sokác... hol vannak az eltűnt kőzások, a kihalt és beolvadt olaszok?... Ott vibrálnak a szókének álmódott, de feketé sváb városi tanácsag temperamentumában, aki német kisebbségi jogokért perorál, de a neve dallamos francia, ott van a másik véreben, aki bolgár ősök szláv nyugalmát hozta Keletről, s most izzó magyar lelkesedéssel harcol még egy talpalattnyi magyar jogért. A tántoríthatatlan román hazafi, aki letagadhatatlanul szerb eredetű nevével áll az élen mindennek, ami a román faj előretörését, tulsulyát, fölényét biztosítja.

*

Tévedésbe ne essünk: ez nem konjunkturalovag egyik sem. Ez a Bánság. A Bánság, Mercy Kolozs Florimund gróf osztrák tábornagy minden dinasztiaalapítónál szebben megkonstruált darab földje. Amerre nézek, mindenütt az ő kezénymát látom. A Gyárvárosban sem történt semmi: hiszen, Mercy gróf épített itt posztó, drótygyárt. Ő honosította meg a selyemhernyótenyésztést és adott hozzá beváltó hivatalát. A török uralom elnéptelentette még jobban ezt az amugy is hasznavehetetlen, mocsaras földet. Mercy gróf benépesítette. Ő is adott földet, de házat építtetett rá, adott gazdasági felszerelést, pénzt, mert tudta, a kopár földet nem lehet két kézzel felszántani, a mocsarat nem lehet csak emberi erővel lecsapolni. Krassósörénybe Felsőmagyarországból, Csehországból bányászokat hozatott, termővé tett mindent — aztán elment valahová, olasz földre, hősi halált halni...

De e műve itt maradt. Megterem ezen a földön minden, itt nemcsak buza, hanem rizstermést is betakarítanak. A bányák virultak s egykor Resica tizenkét ezer embernek adott kenyeret. Egykor, és ahogy igaz, hogy megterem rajta minden áldás, úgy igaz, hogy ezen a földön soha nem szökkenhet virágba a gyűlölet elvetett magja. A földnek ez a legfurcsább egysége csak úgy élhet és virulhat, ahogy Florimund gróf zseniális megteremtette: békében egymás mellett a 13 népfaj, véreben egymás vérével, azzal a hittel szívében, ahová 200 év alatt idomult; ahonnét Brocky Károly lehetett nagy angol festő; ahonnét Lenau elindulhatott a német parnasezusra; ahol egyformán hőse a román és magyar szegénynek Dózsa György és ahol először zengett Bartók Béla fülebe az a dal, amelyből az a szociális igazság is kihámozható, hogy az egymásraült népek öröm- és bánatközlése is ugyanabból a forrásból fakadnak...

És ez így is volt: a temesvári utcagyerekek — imperiumra tekintet nélkül — pöttömnyi korában három nyelven emlegeti kortársa fel- és lemenő ágbeli rokonait, pillanatnyi nézeteltérés esetén. Minden üzletben legalább három nyelven állnak rendelkezésedre, de esetleg holdogulatsz a negyedikkel és ötödikkel is.

A gyűlölet riadója most hangzott először erőteljesen: Bocu Sever fajvédelmet sürget a Bánságban... Hetek óta vezet rohamra lapjában az olomkatonákat és próbálja átvinni Cuza és Zelea Codreanu vizeire a körégyűjtött letagadhatatlan kivételes tehetségű fiataliságot.

Ma minden lehetséges... de azért... talán mégse megy. Min-Lerca pompás öserejű versekben a bánsági paraszt gyötörődését és örömét zengi, Jurchescu a Bánság nagy regényét akarja megírni — lehet ezt azzal a tollal, amelyet Bocu Sever ad a kézbe?...

Ez talán Bocu Sever se hiszi komolyan

A Lindner-ügy mely sohasem ér véget...

Egy bérpalota átírása újabb fordulatot adott a Lindner Armin elleni pernek

A temesvári bankbukások sorozatában, körülményeinél fogva, kétségtelenül a Timisiana okozta a legnagyobb szennazítót. A revolver, amely a vádtaács előtt villant fel Oprea János vezérigazgató kezében, a vezérigazgató letartóztatása, Sitiescunak, a pénzügyet későbbi igazgatójának könyve, amelyben súlyosan megvádolta elődeit — éveken át foglalkoztatták a közvéleményt. Az ügy aztán a rendes bünygyek sorsára jutott s csak akkor nyert ismét érdekességet, amikor Lindner Armin, a Timisiana egykori igazgatója, aki az összeomlás után külföldre távozott, visszatért Temesvárra.

Lindner is azok közé tartozott, akit Sitiescu igazgató legsúlyosabban megvádolt a bank bukásáért és ki is adták ellene a vádiratot. Hazaérkezése után azonnal megidézte a kolozsvári törvényszék vizs-

gálóbírója és többszöri kihallgatás után, mielőtt még Lindner ügye a törvényszék előtt tisztázódott volna, más uton vett rendkívül érdekes fordulatot.

Lindner Armin Jenő herceg-utcai bérházát, mely 5 millió lej értéket képvisel, az elmúlt héten ártták a Timisiana jogutódjának, a Victoria banknak tulajdonát képező Házépítő Részvénytársaságra.

Ez az átírás, a beavatottak szerint, azt jelentené, hogy, miután Lindner levonta a Timisiana bukásával kapcsolatos vagyoni jogi felelősségének konzekvenciáit, mentesül a további következmények alól.

Ez a föltevés egyelőre semmiféle hivatalos bizonyítást nem nyert, ugyan, de ennek ellenére egy újabb keresetet eredményezett Lindner Armin ellen. Dr. Kormos Ferenc temesvári ügy-

véd keresetet adott be Feryves Vilmos dr. Timisiana-részvényes nevében, amelyben ismerteti a ház átírásának körülményeit s megállapítja, hogy ezzel

az átírással Lindner Armin elismerte, hogy része van a pénzügyet összeomlásának előidézésében,

így tehát

a részvényesekkel szemben is felelős. Kéri a törvényszéket, hogy ennek alapján mondja ki Lindner kártérítési kötelezettségét a részvényesek javára.

A beadvány a továbbiakban nemcsak a házátírás körülményeire hivatkozik, hanem idézi Sitiescu igazgatónak Lindner ellen felsorakoztatott adatait is, aki könyvében teljes részletességgel és fényképsolatokkal közölte a Timisianánál éveken át folytatott gazdálkodás adatait.

FOSZTOGATÓ R.T. miniszteri engedéllyel

Temesvárra is szól a színajai játékkaszinó engedélye?

Temesváron a Ferdinánd-szálló nagytermében a színajai kaszinó — állítólag — legutóbbi bérloje

játékkaszinót nyitott a birtokában levő miniszteri engedély alapján.

Ez a „kaszinó”, amelyben a játékkaszinókon kívül semmi sincs,

a legridegebb nyíltsággal rendezkedett be arra, hogy néhány héten keresztül az összes tiltott házardjátékok segítségével kifossza a betévedt áldozatát,

aztán egy másik városba tegye át székhelyét, amíg végig nem aratta az egész országot.

Érthetetlen előttiünk, hogy a város megadta a hozzájárulását ehhez a példátlanul erkölcsstelen üzlethez, ha pedig az engedély alapján nem volt módjában megtagadni, nem tiltakozott a minisztérium-

ban ellene. Az összes hatóságok a legerősebben üldözik Temesváron egy klubokban, mint a kávéházakban a házardjátékokat, annak ellenére, hogy egyetlen klubnak vagy kávéháznak sem módjában a technikai felszerelésnek olyan arzenálját a fosztogatás szolgálataiba állítani, mint ennek az alkalmi társaságnak — a legnagyobb nyilvánosság előtt. Sőt a város indolenciája odáig terjedt, hogy a város tulajdonát képező szálloda nagytermében türi meg mindezt.

Reméljük, a városi tanácsülésen akadni fog hang, amelyik tiltakozik ez ellen és a város, ha elkésetten is, de mindent elkövet, hogy betiltassa ezt a veszedelmes és minden szempontból erkölcsstelen vállalkozást.

Magyar napok a Bánságban

A magyar párt bánsági tagozata jelenlegi tevékenységének irányai:

Nyomatás alatt áll és a napokban kerül forgalomba a bánsági tagozat kiadásában és szerkesztésében megjelenő Magyar Népnaptár hatodik évi kötete, melyet a párt összes bánsági tagjai megkapnak. A naptár részletes beszámolót tartalmaz, (csupa konkrét tény felsorolásával arról, hogy mit dolgozott a magyar párt az elmúlt esztendőben, — a Bánsági Magyar Gazdasági Egyesület agilis főtitkárának, Koppány Rezső okleveles gazdának tollából különösen figyelemreméltó cikkeket hoz a magyar gazdák közt bevezetett lenmagtermelésről és cukorrépatermelésről, praktikusan világítja meg, hogy miképp lehet holdanként 3-4 mázsával emelni a buzatermést, — azonkívül teljes részletességgel hozza a naptár az új konverziós törvényt, továbbá a szokott naptári részen kívül számos szórakoztató és ismeretterjesztő cikket.

A bánsági pártiroda naponta tömegesen nyújt díjmentes felvilágosításokat a konverziós törvény által érintett adósoknak, akik a november 1-i és december 1-i terminusok miatt nyugtalanokdván, szakszerű felvilágosításokat kérnek és kapnak az egyéni eseteikre vonatkozólag.

Különösen az ifjusági tagozat nevelését szolgálja a politikai és társadalomtudományi szeminárium, melyet minden csütörtök este a Magyar Ház nagytermében tartanak meg nagy érdeklődés mellett. A bevezető előadást dr. Jakabffy Elemér országgyűlési képviselő tartotta a múlt héten a bánsági magyar társadalom kialakulásáról, — tegnap este pedig Lukács Jenő mérnök, a magyar párt kiváló bánsági közgazdásza tartott igen érdekes előadást a pénzülr, dus történelmi és a jövő közgazdasági politikát fejtegető ismertetéssel. A legközelebbi előadások témái: az ifjuság politikai nevelése (előadó dr. Hajdu Frigyes), az állam és a társadalom ősalapja és erőforrása a család (előadó dr. Metzger Márton prépost), a népi gazdaság és kapitalizmus (dr. Vu-

chetich Endre), a szociális mozgalmak története (dr. Rajka Géza, az Országos Katolikus Munkásszövetség elnöke), evangéliumi szocializmus (dr. Szaboleska László ref. esperes), XI. Pius újrendése (Frigyer Iván ujkisodai, plebános), munkásbíraskodás, sztrájkjog, béreltetés, munkakamara (dr. Veterány Viktor), irodalom és ifjuság (dr. Puhala Sándor), a magántulajdon lényege és korlátai (dr. Raskó Sándor), a városok szociális feladatai (dr. Ungár Adolf alpolgármester), a vallás szelleme a társadalmi evolúcióban (Marty Mihalý), míg a befejező előadást január 25-én dr. Willer József országgyűlési képviselő fogja megtartani.

Az ifjusági tagozat emellett kultur- és tanedélutánokat is rendez a Magyar Házban.

A bánsági magyar párt folytatja falumunkáját, egyrészt Koppány Rezső szakelőadó gazdasági ismeretterjesztő előadásai formájában, másrészt ugynevezett reprezentáns „magyar napok” rendezésével. A legközelebbi ilyen magyar nap a szintisza nagy magyar faluban, Majláthfalván lesz november 5-én. Temesvárról autóbuszok viszik ki a vendégeket. Különös érdekessége lesz a gazdasági és kulturális előadás mellett a lóverseny rendezése.

Az egyes tagozatok élénken működnek. November 2-án az ifjusági tagozat, 3-án az ujszabadelui, 8-án a mehalai tagozat tart ülést. A szomszédos Ujszentcsanak ifjusága a gazdaságban most vasárnap mulatságot rendez.

November 1-én, báró Ambrózy Andor halálának évfordulóján, a magyar párt és a Temesvári Magyar Dalárda testületileg megy ki az elhunyt elnök sírjához, Gyarmatára, leróni a kegyeletes megemlékezés adóját.

A magyar párt élénk figyelemmel kíséri a Temesvár városánál megüresedett állások, (3 mérnöki és 7 tisztviselői) betöltését, hogy a magyar pályázók a magyarság számarányának megfelelően, egyszer már érvényesülhessenek. Fekete Mihály és Ihász Aladár színházberlet gyűjtéséhez az ifjusági tagozat nyújt segédkezt.

Fekete Mihály győzött...

A régi gesztusai talán lehalkultak, baritonja talán nem zeng olyan crescendoval, csak a lendülete, az ambíciója a régi. Mindig talpra áll és mindig ragaszkodik ehhez a városhoz, amelyik ünnepekte fiatalon, a melynek megírta

színiátszásának történetét. Itt kapott, először, fényt, dicsőséget, pénzt, — aztán csunya harcokat, börtönt, végül a falusi vándorszíniigazgató koldusbotját.

Most újra visszatért, talán több diplomáciai felkészültséggel és friss, törellel energiával: színházat csinálni...

Az első rohamban győzött: Szendrey előtt megkapta a várostól a színházat. (Szendreyt senki sem akarta, talán ő sem hiszi komolyan, hogy még egyszer bejöhet a városba, csak a tanács próbált, érthetetlen okokból, ragaszkodni hozzá.) Most szervezkedik, agitál, bérleteket gyűjt, (meglepő, — de sikerrel!) semmi fáradság sem sok neki — Temesvárért.

Igaz, a romániai magyar színiigazgatók szörnyű emlékei közül a város közönsége is Fekete Mihályra emlékezik legszívesebben. Éveken át abszolút értelemben is kitűnő színházi előadásokat teremtett.

Riportok — tíz sorban

TEMESVÁR VÁROSA 14 és fél millió leji költ egyetlen belvárosi utca burkolatára, amelyik már fél évtized óta van burkolva. Igaz, csak vacak gránitkockával. Kicsértéjük. Keramitral 14 és fél millióért. Ezzel szemben — például — a bessenyi telepen nem jut egy vas sem vízre, villanyra, csatornára. Türelmes vizsgáztalan, sötét sártenger. Nyáron fullasztó portól és miazmáktól bűzlök. Nem a keramitos utca. A bessenyi telep.

A városi levéltár ma is őrzi a mását annak a felségfolyamodványának, amelyben Temesvár Mária Teréziától kéri a városi kórház szomszori állapotán változtatni. A kegyes császárnőnek, úgy látszik, egyéb gondja volt, mert a kórház ma is ugyanolyan állapotban van. És még akadnak akadékoskodó polgárok, akik mai vezetőséget teszik felelőssé a városi kórház tarthatatlan helyzetéért!

Ugyan kérem! Ha már Mária Terézia kórházban ilyen volt...

KÉT HIR egy napról a temesvári pénzügyigazgatóságról.

Az első: 130 új tisztviselőt neveztek ki a temesvári pénzügyigazgatóság körzetében. A másik: Az első számú adóhivatal új akarja kényszeríteni a kereskedőket adójuk kifizetésére, hogy a folyosón kifüggeszti azoknak a nevét, akiknél adótartozásért foglaltak eszközöket.

Egyszóval: pellengér!

Nem tudom, máshol is így van-e, úgy a megkes kinevezése, mint a pellengér, de a hír összevetése talán kommentár nélkül magyarázza, miért kell tüzzel-vassal-pellengérel dolgozni, itt, ahol az adófizetési statisztika a legjobb volt eddig az egész országban.

Egy furcsa járvány Erdélyben

Irta: LIGETI ERNŐ

Ha valaki megírja Erdély mai történetét, nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy amíg Európában háborúval és békével, munkanélküliséggel és nyomorral viaskodtak az emberek, Erdélyben halálosan komoly dolgokkal foglalkoztak: szindarabokat írtak. Kolozsváron legalább huszontöt kész drámáról tudok. Pedig nem vagyok tulságosan járó-keelő ember, nem nyomozok senki után, csak úgy félfüllel hallom, hogy... De bizonyára más városban is így van. Hát még vidéken, ahol ha majd a tél befalazza az embereket a házba és mikor jégvirágos lesz az ablak, duruzsol a szamová, mi sem természetesebb, hogy reszkető kézzel írja le az író: első jelenet, első szín. Író? Egyelőre még fakeskedő, aki titokzatosan sugja: kész a darabom. — De, miért ír Ön darabot? — Leépített fakeskedő vagyok, hát mihez kezdjek? És ahogyan a fakeskedő szindarabot ír, mert nincs mihez kezdeni, úgy ír szindarabot a leépített ügyvéd, a falonba került részvénytársasági igazgató, az orvos ur neje és a szerkesztő ur leánya.

Az erdélyi darabírási epidémiának — mindenki meggyőződhet arról, hogy találgató a szó: epidémia — szociológiai, pszichológiai és pathológiai gyökerei vannak. Lássunk egy párat.

Sok a munkanélküli. Szellemi és fizikai egyaránt. A munkanélküli pár egy darabig, megilletődötten jön rá, hogy várakozása céltalan. Közben betéved egy kártyaszobába. A kártyaszobában kártyáznak — egyelőre — körülállják a chemin asztalt, husz, negyven lejelet tesznek meg erre vagy arra a lapra. A husz lejből könnyen lehet száz lej, de lehet esetleg ezer lej is. A szerencsejáték válfaja számos, a darabírást, ötlet-tenyészést is egyike a válfajoknak. Lutri, közönséges lutri.

Új téma? Régi téma? Mit lehet tudni... Az a csodálatos ötlet, hogy a szegény leány elvéteti magát a gazdag bankigazgatóval, még mindig bevált. Ez az egyetlen, biztos tip, amire lehet építeni. De más semmire sem. Sőt még erre sem. És ez az izgalmas, kalandos, nyugtalanító fejedelmi — lásd szinpad szerzők pallomásai önmagukról —, hogy az ember még biztos tipben is csalódhatik. Indig Ottó például azt a kijelentést tette „egyik lap munkatársának, aki” stb. — A Tüz a Monostoron című darabomhoz nem vittem el a kabalámat. Ez a kabala egy kis emléktárgy, amelyet mindig magammal hordozok. A Torockóihoz elvittem, meg is volt az eredménye. Az élet leegyszerűsíti a szindarabsikert hovatovább a vak véletlen játékvá. A szindarabíráshoz — mondják unos-untalan — a főkéllék: a szerencsés csillagzat. Hát, hiszen valamit érteni is kell hozzá, nem mondjuk... Sokat kell színházba járni, meg kell ismerni a szinpad külön nyelvét. A közönség lélektanát. De mindenki számára nyitva van az út, hogy startolhasson. Egy kefékötőnek éppen úgy lehetnek szinpad sikerei, mint egy akadémikusnak. Azaz a kefékötőnek inkább, mert ő „pick auf ismeri az életet”. Senki sem tudhatja, hogy mikor lesz belőle szerző. Lám, Hunyadi negyven éves koráig ült a kávéházban, rómizott, szivarozott, udarolt. Volt egy ötlete, felment Pestre, másnap híres ember lett belőle. Ki gondolta volna? Vagy Indigról? Valljuk be magunk között, hogy e kedves fiuknak jelentékeny része van abban, hogy termékeny talajra hullottak Erdélyben a darabírás baciluszai.

A darabírás vonzza az erdélyi munkanélkülieket nemcsak azért, mert anyagi előnyökkel kecsegtet, hanem magas erkölcsi elismertetéssel is. Ha az ember nem gründolhat ma export-import részvénytársaságot, gründol egy darabot, busás tantiemeken kívül, bekerül az irodalomtörténetbe is, megnyílnak előtte előkelő társaságok ajtói. És „mondják”, hogy megbukik a darab? Akkor is érdemes volt megírni, mert egy bukott darabból többet keres a szerző, mint a regényíró a halhatatlan művel. A darabnak pusztán létezése már: hírnév. Egy felhasábas „intimista” a színházi életben nagyobb népszerűség, mint a Nyugat-külső száma. Az egész darabírásnak azonban olyan a mechanizmusa, hogy az

ember nevét folytonosan emlegetik. A készülő darabról a színházi ügynőkségek, a színház igazgatóságának propagandisztikus szerve, a darabíró előbb harminc napilapban nyilatkozik le. Mialatt a próbák folynak, állandóan kedves anekdotákról értesülünk szerzővel, szereplőkkel, rendezővel kapcsolatosan. Külön megbeszélés a szereposztás, külön megbeszélés a kulisszák mögötti cselszövések. Ha a darabot bemutatják, eljönnek a külföldi szinigazgatók. Ha a darab megbukik, felmerül a kérdés: miért bukott meg? ki bukatta el? Ha nem bukik meg, izgalmas tippelések: huszonöt előadás-e vagy százötven? ha a szerző keres, mit csinál annyira pénzzel? ha nő, mit szól a feleség? ha nőtlén, „ezek után” mikor nőszül? A szinpad szerző eléri mindenestire, hogy annyit foglalkoznak vele, mint egy primadonnával, mozi csillaggal, divatos boxbajnokkal. Nem csoda, ha a ragály áttérjed magukra az írókra is, a komoly írókra, akik eddig az irodalmat szent dolognak tekintették. Már ezek is ostrom alá vették a színházat, azzal állítják magukat, hogy tehetséggel is lehet giccseket írni, de meg lehet jósolni, előbb-utóbb csunya megalkuvásokra kényszerülnek.

Hogyan? Hát a szinpadon nem lehet irodalmat művelni? Hogyan? Hát a színház nem szolgálja a kultúrát? A színházat le kell nézni? Korántsem. De meg kell állapítani azt a fájdalmas tényt, hogy mindazok itt Erdélyben, akik mohó túrelmetlenséggel pillantanak be a színmukra idegen, hétköznapi életüktől tá-

PARIZSBAN,
VALAMENNYI SZÉP NO
arcbőre üdesegeinek megőrzésére vagy az
annyira éhitozott fiatalos arcbőr elérésére
nem használ más szépség-szert, mint a

„CREME SIMON”
mely a leghatásosabb, leghygiénikusabb,
nélkülözhetetlen kozmetikai szer.
Reggel és este a lemosásnál még nedves
arcbőre egy kevés.

CREME
SIMON
„SIMON” PUDER
„SIMON” SZAPPAN

volálló világba, akik csak ennek a világnak a periferiáján élnek, a színház iránt nem érdeklődnek. A színházak üresek. Mindent tudnak ami a kulisszák mögött van, de a kulisszák maguk nem érdeklik. Az az érzésem, hogy Budapesten is így van. A színház csak addig érdekli az embereket, amíg nem kerül pénzükhöz. De addig úgy érdekli őket, mint a kispolgárt az a másik világ, a születési arisztokrácia. Hogy félre ne értessünk: nem a sárga irigység beszél belőlünk. Mi nem írtunk és nem írunk darabot. Ha elkecserebbe állapítjuk meg, hogy mind aggasztóbb ez a tömegpszichózis, mind félelmetesebb ez

a darabírói járvány, ez a gyökértelen, izlést elsekélyesítő „irodalmi” önáltatás, nem a konkurrencia beszél belőlünk. Nem rosszakarat a beérkezett és a vonatra szálló erdélyi szinpad szerzőkkel szemben. Nem holmi epe-túltengés. Csupán egy fikarcnyi kortársi és erdélyi lelkiismeret. Egy kis aggodalom, hogy ha így haladunk, komoly íróink is együtt csaholnak a csaholókkal; hogy lássák be és adjanak hangot annak, hogy nekünk nem futószalagon előállított olcsó szórakoztató anyagot kell nekünk kifelé exportálnunk, nem kanavászont, hanem gondolatot.

Két operett-házasság, amelyeknek azonban drámai magjuk van

Mire képes egy ügyes szinigazgató a társulata érdekében

Szabadkai férjhez adta idegenállampolgárságu primadonnáit, hogy felléphessenek

Szatmár, november 1.
Szokatlan és körülményeinél fogva rendkívül érdekes kettős esküvő játszódott le a jelenleg Zilahon vendégszereplő szatmári szinulatsulatlán.
Szabadkai József, a szatmári színház igazgatója, még a nyár folyamán leszerződött tavalyi primadonnáját, Trillap Ilonkát és le szerződött Ruttkay Marika budapesti színésznőt is táncos primadonnának.
Azonban szinigazgató tervez, a kultuszminiszter végez.
Mire Szabadkai befejezte a szervezkedéseket, már ismeretes volt a miniszteri rendelet, amely az idei szezonra kerekén megtiltja az idegen állampolgárságu tagok szerződését, illetve szerepeltetését.
A rendelet azért rendelet, hogy legyen mit visszavonni. Legalább is így okoskodott a szinigazgató és abban a hiszemben, hogy — éppen úgy, mint eddig, — megtudja majd szereztetni a két magyar állampolgár színésznő számára a játszási engedélyt, táviratozott Pestre a két szerződött tagjának, hogy a szezonkezdésnél okvetlenül legyenek jelen. Miután ezt elintézte, ő maga Bukarestbe utazott és megpróbálta elintézni a játszási engedélyeket.
Trillap Ilonka és Ruttkay Marika már meg is érkeztek a szezonkezdésre.

Házasság szintársulati közérdekből

Az utolsó tíz esztendőben eleget hallottunk és olvastunk szinigazgatók leleményességéről. Szabadkai sem megy egy kis leleményességért a szomszédba. És mint IV. Henrik, a Shakspeare tragédiában, egy álmátlanul eltöltött éjszaka után, — amely álmátlan éjszakát az egyre gyengülő pénztári jelentés okozta, — fejére ütött és így szólt:
— A primadonnákból román állampolgárt kell csinálni.

Erre azonban csak egy lehetőség van. Férjhez kell adni a primadonnákat román állampolgárokhoz és ezzel elvesztik magyar állampolgárságukat és automatikusan férjük állampolgárságát követik.

Két primadonnát azonban még sem lehet a Színházi Élet rejtett kincsovátában, mint férjhezmenendő kincseket hirdetni. Meg azután volt egy bökkenője is a dolognak. Tudniillik az, hogy az egyik primadonnának Pesten vőlegénye van, a másiknak pedig szívesrele.

A hölgyek tehát kijelentették, hogy ők csak olyanhoz hajlandók a színház érdekében feleségül menni, aki nem követeli tőlük a hitvestársi kötelezettségek komoly teljesítését.

Mert ha követeli, akkor baj van. Akkor mit fog szólni a pesti vőlegény és a pesti sweet-hart? Erről tehát szó sem lehet. De viszont, ha már valaki házasodik, akkor leg-

Fellépni azonban már nem léphettek fel, mert a minisztérium az idén különleges szigorral kezelte a kiadott rendeletet és Szabadkai hiába mozdított meg fűt-fát, a játszási engedélyt a két magyar állampolgár részére megtagadták.

Aki ismerős az erdélyi színházi viszonyokkal, nagyon jól tudja, hogy éppen a primadonnai szerepkör az, amelyen nincs utánpótlás. Vagy ha van, az olyan gyenge, hogy egy fejlettebb izlésű városban a színház nem próbálkozhat vele.

A szezon azonban meg kellett kezdeni. Nagykárolyban kezdett a színhársulat és a primadonna szerepeket hol a drámai naiva, hol a kedélyes anyaszínésznő játszotta, nem tulságosan viharos sikerrel és ugyanakkor a két Pestről szerződött primadonna az egyik páholyból nézte keseredett szívvél a darabot, melyet nekik kellett volna sikerre vinni.

A színház pedig ment. Illetve, — tekintettel a primadonna hiányra, — nem ment, csak mendegelt. Lassacskán, szomorúan mendegelt, mint az országot vándora, akinek a fél lábát golyó vitte el, a fél karját pedig egy gránát szilánk.

Az engedély nem jött.
A primadonnákat fizetni kellett.
Mert a szerződés, csak szerződés maradt.

alább a hitvestársi kötelezettségekből eredő halvány öröme legyen meg a házasságból. Ha még ez sincs, akkor miért házasodjék.

Mindezt komoly tépelődéssel gondolta el a derék Szabadkai, míg végre, mint az Amerikai felfedezése című revüben Kolombusz Kristóf azt a bizonyos tojást, itt is megtalálta a megoldást.

Társulati gyűlést hívott össze.

— A színház rosszul megy, — kezdte a nagy szpicces — felvetődik a kérdés: Lenni vagy nem lenni?

— Lenni! Enni és gázsit keresni! — zugta a tömeg uni sono.

— Akkor tehát nőtlén és román állampolgár tagjaimhoz fordulok. Aldozzák fel magukat és kössenek házasságot a két primadonnával. Olyan házasságot azonban, amelyet szeretett háziszertőnk, Bus Pekete László a darabjában fehér házasságoknak keresztelt el. A férjnek nincs joga és nincs kötelessége. Jöhet, mehet, tehet amit akar és a szezon végén hárságosan elválik névleges feleségétől. Ki vállalja?

Egy pilálatag csönd támadt. Elsőnek a buf-fő-komikus lépett elő:

— En vállalom — mondta hősiesen.

— Jenő, te hütlén bestia! Husz évi házasság után el akarsz hagyni — sikoltotta a drámai anyaszínésznő.

Jenő visszalépett. Jenőnek előbb el kellene

válni és ez körülményes megoldás volna. Az ügy sürgős. A pénztári jelentések sürgetik.

— Vállaljuk mi — léptek elő a kar névtelen hősei. — Vállaljuk mi — zugták négy szótamban a tenorok, a baritonok és a basszusok.

Szabadkai könnyezve nézett derék kardalozsaira. Ők még nem tudják, mi az, egy primadonna férjének lenni, mégha névleges férjének is.

A kardalosok vállalták volna, de! Őket viszont a primadonnák nem vállalták.

Nem vállalták, mert féltek attól, hogy hát ha év végén azok meggondolják a dolgot, nem válnak és ragaszkodnak a primadonna férje című ritkán játszható szerepükhöz.

Végre, két kitűnő színész vállalta a szerepet. Fülöp Sándor táncoskomikus és Szabados Árpád drámai rendező. Még egy kis baj volt az osztzkodásnál. El kellett dönten, hogy ki vegye el Trillap kisasszonyt és ki Ruttkay kisasszonyt. Szabados kijelentette, hogy neki mindegy. A színház érdekében minden áldozatra hajlandó. Végre ebben is megállapodtak. A karmester jelt adott a zenének. A zene játszott, a kórus énekelt az Eladott menyasszony nagyfőnökét:

— Fel hát az esküvőre... fel hát az esküvőre...

Az esküvő tegnap megtörtént.

Az örömapa Szabadkai volt.

A menyasszonyok mirtuszban esküdtek.

A vőlegények frakkban.

Szabados ur elvette Ruttkay kisasszonyt.

Fülöp ur Trillap kisasszonyt.

Esküvő után bankett volt.

A fiatalok egy ideig elérzékenyülten ültek egymás mellett.

Azután Szabados ur egy parti sakkot játszott.

Neje a pesti vőlegényének írta meg az esküvő lefolyását.

Fülöp ur szemezett a zilahi leánybámulóival.

Neje viszont fejfájásról panaszkodott.

Egy óra múlva a párok visszavonultak.

— Jobbra Ön, balra én, különös tünemény, ideális így az élet... — énekeltek a Luxemburg grófia című operettből.

Szabados ur hazavonult.

Fülöp ur még maradt.

Szabadosné asszony és Fülöpné asszony szintén hazavonultak. Együtt. Mert eddig is együtt laktak, ezután is együtt laktak. Szabadkai másnapra kitűzte a Nászéjszaka című bohózatot, a két primadonna személyes fellépéssel, majd a sugólyuk elő lépett és mint a Molnár Ördöge a harmadik felvonás végén, egy jellemző gesztussal, mint ariéta a jól sikerült produkciót, így fejezte be a darabot:

— Voilá!

Paradisi László

K Ö Z G A Z D A S Á G

Egységes szövetségbe tömörültek a hitelezői szervezetek

Országos propagandát indítanak a hitelélet szanálása érdekében

Bukarest, november 1.

A konverziós és a vele kapcsolatos különféle intézkedések, mi tagadás, általános bizalmatlanságot idéztek elő a hiteléletben, olyannyira, hogy Romániában ma hitelről beszélni sem lehet.

Az egyre erősödő adómozgalom a hitelezőket is szervezkedésre készítette. Romániában eddig több hitelezői szervezet működött, amelyek most elhatározták, hogy megalakítják a hitelezők országos szövetségét.

amelynek keretein belül megkezdik a harcot a romániai hitelélet helyreállítására.

Az országos mozgalom előkészítésére tegnap este ülést tartottak Bukarestben a hitelezői szervezetek vezetői. Az országos mozgalomhoz eddig csatlakoztak: a részvényesek szövetsége, a betétesek egyesülete, a romániai hitelezők általános védőegylete, továbbá a kisbankok szindikátusa. Az együttes gyűlésen kimondották az országos hitelezői szövetség megalakítását, majd memorandumot készítettek, amelyet a hét folyamán átnyújtanak a Nemzeti Bank igazgatóságának. Ebben az emlékiratban különböző sürgős intézkedéseket követelnek a hitelélet kiegyensúlyozása érdekében.

Az együttes gyűlésen elhatározták még, hogy a közeljövőben országos propagandát kezdenek a hitelélet szanálására. Az ország nagyobb városaiban népgyűléseket hívnak egybe, amelyeken az adósszervezetek demagógikus propagandájának a veszélyét fogják feltárni s megbélyegezni.

Európát is súlyosan érinti az amerikai dollárinfláció új módszere

Az áruk belföldi látszat-emelkedése kedvéért szabályozza Roosevelt az aranyárat és csökkenti még lejjebb a dollárkursust

Az amerikai kaland további vakmerőségei

London, november 1

Washingtoni jelentések arról számolnak be, hogy Rooseveltnél újabb értekezletet tartott pénzügyi szaktanácsadóival s végleg megállapította velük a dollár értékesítésére irányuló további intézkedéseit.

Az értekezlet után kiadott hivatalos közlemény szerint az újjaépítési hitelintézet haladéktalanul megkezdte az aranyfelvásárlást, nem csupán a bel-, hanem a külföldön is. Mi több, ez az intézet nemcsak aranyat vesz, hanem külföldi valutákat is, összesen egymillió dollár értékben.

Ezzel egyidejűleg jelentik Washingtonból azt is, hogy az amerikai jegybankok tanácsának megállapítása szerint Rooseveltnél újjaépítési programja eddig teljes kudarccal végződött. Az iparcikkek árai emelkedtek ugyan de a széles tömegek bevétele nem tudott lépést tartani az áremelkedéssel, minek következtében a mesterségesen felkurblizott fogyasztás és termelés ismét visszaesett és a munkanélküliség újra növekedni kezd.

Arany- és valutafelvásárlási akciójával az elnök most más módon akarja csökkenteni a dollár értékét. Amint ismeretes, első kísérlete az volt, hogy egyenes dollárinflációt vitt végbe, azaz nagyban szaporította a forgalomban levő papírdollár mennyiségét az adott aranyfedezeten felül. Most aztán közvetett uton próbálja csökkenteni a dollár vásárlóerejét s hozzáidomítani a leszállított reálbérekhez. Célját ezáltal az aranyárának mesterséges szabályozásával akarja elérni. Az szerint, amint nagymennyiségű aranyat vásárol fel a bel- és külföldön, felemeli a hivatalos aranyárakat s így értéktelenséget okoz a papírdollár, illetve akadályozza meg annak árfolyam-emelkedését. Persze minden azon mulik, hogy a külföldi pénzügyek hogyan fognak reagálni az amerikai arany- és valutafelvásárlásokra. Egyelőre az a helyzet, hogy — amint Zürichből jelentik, — az európai pénzügyek nem reagálnak a washingtoni bejelentésre, mert nyilván nem veszik azt komolyan. Az amerikai kormány vásárlási műveletei Európában még nem kezdődtek meg s könnyen lehetséges, hogy meg sem kezdődnek, mert valószínű, hogy Rooseveltnél csak lélektani befolyást akar gyakorolni az amerikai pénzpiacra, ama szándékának a hangoztatásával, hogy nagyszabású aranyvásárlással töri meg a devalvált dollár jelenlegi értékét is.

Röviden: most már nem az inflációnak szokványos módjával próbálja leszállítani és szabályozni a dollár vásárlóerejét, hanem azért, hogy megdrágítja vele szemben az aranyat és így teszi még olcsóbbá az egyszer már felpuffasztott pénzt. Mert a farmernek további inflációt követelnek, hogy minél több pénzt lássanak termékeikért.

Az aranyvásárlási akció európai hatásai

Rooseveltnél elnök aranyvásárlási akciója, mely azt célozza, hogy mesterségesen szabályozhassa az aranyárat a dollárral szemben s ezáltal tovább csökkentsen az amerikai valuta értékét, egyelőre eredménytelenség jár, noha az aranyfelvásárlás az európai pénzpiacokon még meg sem kezdődött. Ennek következtében, hogy az USA kormánya most már ötödikben emelte fel az arany hivatalos árát, legutóbb tegnap finom uncianként 31 dollár 96 centre, — a papírdollár árfolyama egy londoni, mint a párisi tőzsdén jelentékeny mértékben zuhant. Eppen ez az, a mire Rooseveltnél törekszik, hogy a dollár vásárlóerejének ezzel az újabb letöréssel emelje az amerikai belföldi árat, elsősorban a farmer-termékek árát.

Londonban a font sterlinget a dollárhoz való viszonylatában tegnap 4.80-nal jegyezték a szombati 4.71-gyel szemben, azaz egy font egyszerre 9 centtel lett drágább. Párisban a dollár árfolyama 17.10 frankról 16.79-re zuhant.

A dollár esése persze a newyorki tőzsdén nyilvánult meg a legerősebb mértékben. A francia frank árfolyama egyszerre 12 ponttal szűkött fel a szombati záró

árfolyammal szemben, a fonté pedig 6 és fél ponttal.

De mi lesz, ha az amerikai államkincstár, illetőleg a Financial Reconstruction Corporation hozzájárul az európai pénzpiacokon is az arany magas árfolyamon való felvásárlásához? Ennek legsúlyosabb kihatásai lehetnek az aranyalapon álló valuták sorsára s azt valósággal tragikusá alakíthatják. Az aranyfelvásárlási műveleteket ugyanis az amerikaiak úgy szándékoznak lebonyolítani, hogy a londoni szabad piacon, avagy Hollandiában és Franciaországban, ahol még fennáll a papírfrank aranyra való beválthatósága, nagymennyiségű papírdollárral elkezdik vásárolni az illető valutákat. Ez magától értetődően a nagy kínálat folytán a dollár további árfolyam-vesztését és a keresett aranyalapú valuták emelkedését fogja maga után vonni.

Az egész kampány európai kihatása a veszélyeztetett valuták ellenállóképességén mulik. Arra lenet ugyanis számítani, hogy a nagy dollármennyiségeknek az európai pénzpiacokra való hirtelen kidobása azt fogja eredményezni, hogy a dollár alacsonyabbra fog süllyedni, mint a hogyan ezt Washingtonban óhajtják s így az Unió képtelen lesz a további valu-

EZEN TABLETTÁK

NEURALGINE

JURIST

megrúntetik a leghevesebb fejfájást

ta-, illetőleg aranyvásárlásra.

Az amerikai akció egyelőre kevésbé izgatja a nagy londoni mint a párisi pénzügyi köröket. Anglia tudvalevőleg szintén leterít az aranyalapról s így nincs oka különösebb aggodalomra, legalábbis pénzügyi tekintetben. Angliát csak az érdekli, hogy a dollár további értéktelenedése mennyiben növeli az amerikai export versenyképességét az angol szemből.

Annyi bizonyos, hogy az USA önféjű pénzpuffasztási politikája nagyban fokozza a valutáris nehézségeket és az ediginél is kiméleltlenebbé teszi a pénzügyi háborút, mint a vámháborúskodás kísérő jelenségét.

Jellemző egyébként, hogy Rooseveltnél valuta-politikája most már maga ellen fordította az amerikai sajtó jórészt is, élen a hatalmas Hearst újságtrösztel. Az aranydrágítás általi új inflációban ez a sajtó valóságos merényletet lát az amerikai nép ellen. A közeljövő mindenestre megmutatja, sikerül-e Rooseveltnél csodát tennie, azaz leküzdeni a válságot a pénzérték leszállításával. Mert ez eddig sehol és soha nem sikerült.

a gyűlés résztvevői követelik az április 14-iki konverziós törvény sürgős módosítását, a fenti követelmények értelmében és a restabilizációt.

A határozati javaslatot általános lelkesedéssel fogadták el.

Vasúti utazási kedvezmények

Kolozsvára

(Bukarest) A CFR vezérigazgatósága 50 százalékos redukiót engedélyezett a személyvonati menetdíjszabásból mindazoknak, akik a kolozsvári görög keleti székesegyház november 5-ikén tartandó felszentelési ünnepségein részt vesznek. A redukió csak november 5 és 6-ikán érvényes úgy az oda, mint a visszautazásra. Azoknak, akik gyors-, vagy rapid vonaton utaznak, meg kell fizetniük a különbözet, illetőleg a ticket árát.

Ugyancsak ötvenszázalékos utazási kedvezményt élveznek, de csak a visszautazásnál, a Kolozsváron, november 2. és 17-ike között rendezendő élelmiszer- és mezőgazdasági kiállítás látogatói is. Ez a redukió csupán a személyvonati menetdíjszabásra vonatkozik.

NAGYEXPORTÖRÖK FIGYELMÉBE

(Berlín) A lucerna németországi exportja folyó hó 21-től kezdődőleg kompenzációs kedvezményben részesül.

Százmillió lejt kapnak a CFR szállítói

Bukarest, október 31.

A CFR vezérigazgatóságának az intézkedésére hónapokkal ezelőtt pontosan összeírták a vasutnak szállító cégek évekre visszamenő követeléseit. A cégeket a követelés nagyságához mérten különböző táblázatokba osztották. Annak ellenére azonban, hogy ezek a táblázatok régóta elkészültek, az adósságok törlesztésének megkezdésére csak most kerülhetett sor.

Az államvasutak pénzügyi bizottsága legutóbbi ülésén megállapította, hogy a teheráru-

forgalom bevételeiből százmillió alap gyűlt össze, amelyet a szállítók követeléseinek kiegyenlítésére lehet fordítani.

Hosszas tanácskozás után a pénzügyi bizottság kimondotta, hogy a százmillió összeg 10 százalékát az A. táblázatban felsorolt nagyszállítók fizeti ki, a többi pedig a kisebb szállítók követeléseinek törlesztésére fordítják.

A kifizetések már meg is kezdődtek a Nemzeti Banknál és a vasutigazgatóság pénztárainál.

A konverzió kiterjesztését és a részleges törlést követelték Marosvásárhelyen

Marosvásárhely, november 1.

Ma délelőtt nagy népgyűlést tartottak Marosvásárhelyen, az Apolló-étterem helyiségeiben, amelyen többszáz főnyi közönség a konverzió kiterjesztését és a moratórium meghosszabbítását követelte.

Dr. Vancea József nyitotta meg az ülést, aki kiemelte a két terv szükségességét, mert szerint az adó nem egyéb, mint a jövedelem egyik részének kötelező átengedése a kincstárnak.

Ezután Csizsár Lajos építész választották meg elnöknek, aki azt hangsúlyozta, hogy a pénz és a javak értéke közötti különbséget, angol mintára, pénzértéktelenséggel kell ki-

küszöbölni. A restabilizációt és mérsékelt inflációt említi.

Kovács Elek városi tanácsos kijelenti, hogy az adósságcsökkentés és az adóleszállítás hivatkozik.

Ezután dr. Vancea olvassa fel az energikus határozati javaslatot, amelyben az egybegyűltek a moratórium meghosszabbítását és a tartozások azonnali csökkentését kívánják, általános, hetvenöt százalékos arányban.

Követelik ezenkívül az adók leszállítását, valamint az összes közkötelezettségeknek hetvenöt százalékos csökkentését is.

A határozati javaslat utolsó pontja szerint

Hangverseny

a Fekete-templomban

A brassói Fekete-templom Bach-ének-kara, amely a nyáron előadott Máté-passzióval az év egyik legemlékeztetőbb zenei sikerét aratta, október 31-én kedden este fél kilenc órakor a Fekete-templomban hangversenyt rendez. A koncert műsorán három Bach-kantate szerepel. Szólisták: Bickerich Aenne asszony (szoprán), Fabritius Medi asszony (alt), Prof. Borger Gusztáv (tenor) és Witting Alfréd dr. (basszus). A kórus szerepét a Bach-énekkar tölti be, míg a zenei kíséretet a kibővített városi zenekar szorgalmazza. A hangversenyt a Bach-kórus megalapítója és dirigense, prof. Bickerich Viktor vezényli, aki nemrég, a Pales kastély 50 éves fennállása alkalmából Károly király és vendégei előtt hangversenyzett. A belépés díjtalan, a rendezőség azonban kéri a közönséget, hogy a tetemes költségek fedezése végett mindenki tegyen tetszés szerinti összeget a templom ajtaján levő dobozokba.

Bonyodalom egy parcella-eladási

ügylet körül

Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy Nagy Jánosné brassói lakos bűnvádi feljelentést tett Szabó Jenő mézősármester ellen, akit azzal vádolt meg, hogy jogtalanul adott át neki egy telek-részt. Az ügyvel kapcsolatban a rendőrségen kihallgatták Szabó Jenőt, aki előadta, hogy a házfelvételt, amelyből Nagy Jánosnének is eladott egy részt, szüleitől örökölte. A területet földparcellázta és szabályszerű szerződéssel eladta különböző brassói lakosoknak. A megmaradt parcellák felesége, született Virág Ilona tulajdonába mentek át és ennek a megbízásából, valamint ennek beleegyezésével akarta a házfelvételt Nagy Jánosnének eladni. Nagyné közben a vásárt meg-bánta és azt követelte, hogy a földfelvételt adott kétezer lejt duplán adja vissza. A mézősármester azonban ebbe nem akart belemenni, mire az asszony bűnvádi fel-jelentést tett ellene, hogy a felesége ne-vén levő parcellát akarta eladni. Ilyen-formán a bonyodalmas parcella-ügy rész-lei a törvényszéken fognak tisztázódni.

Megint lopásra adta magát a de-
restyei templom losztogatója

A brassói rendőrség bűnügyi osztályán Hankó Erzsébet kórházutcai lakos fel-jelentést tett ismeretlen tettesek ellen, a kik lakásába betörve különböző holmikat loptak el. A rendőrség emberei rövid nyomozás után letartóztatták Radui Jo-an rovoztmultu egyént, aki annakidején vakmerő körülmények között kifosztotta a derestyei evangélikus templomot. Ra-duit letartóztatása után átadták az ügyészségnek.

Brassó sportja

Barátky Brassóban

Mint ismeretes, vasárnap, november ötödi-kén, a Brasovia a nagyváradi Crisanát látja vendégül az itthoni pályán. A Crisana jelenleg vezet a nemzeti bajnokság B. csoportjában és erőssége a híres Barátky, volt magyar válogatott csatár és a Svájc elleni román válogatott közepesatára. Barátky körül valószínűsítik a híres Barátky, volt magyar válogatott csatár és a Svájc elleni román válogatott közepesatára. Barátky körül valószínűsítik a híres Barátky, volt magyar válogatott csatár és a Svájc elleni román válogatott közepesatára.

Brassói sportkörökben határozottan állítják, hogy vasárnap Barátky is lejön Brassóba a Crisanával, hiszen a román szövetség egyszer már leigazolta és feltétlenül játszani fog. Az egyre különben nagyváradi tudósítónk jelen-ese alapján még vissza fogunk térni.

Emberséges fizetési
biztosít a város a
szolgaszemélyzetnek

Brassó, november 1.
Az ujonnan életbeléptetett tisztviselői szabályrendeletnek megfelelően Popovici Stefan dr. a város személyzeti ügyosztá-ának főnöke új szabályzatot készített a szolgaszemélyzet véglegesítésére. A sza-bályzat nagyon humánus szempontok sze-rint készült, amennyiben a szolgaszemély-zet fizetését háromszor lejtől fölfelé ál-lapítja meg, úgyhogy a város alantas kö-zégeinek is emberséges megélhetést biz-síthat. Az új szabályzattal a város ál-

landó választmányának legközelebbi ülésén fognak foglalkozni.

Nemcsak a városnál, de a vármegyénél is megkezdődött az új köztisztviselői sza-bályrendelet alkalmazása. Tegnap dé-lután Căteanu György vármegyei prefek-tus elnöklése alatt ülést tartott a várme-gye közigazgatási bizottsága. Az ülésen a brassói polgári hatóságok fejei is részt-vettek.

Tanulmányozás alá vették a nemrégén elkészített szolgaszemélyzeti szabályzatot, amely a városi szabályzat szellemé-ben készült. A szabályzat tervezeteken ap-róbb módosításokat eszközöltek, úgyhogy azok a vármegye állandó választmányá-nak legközelebbi ülésén végleges formát nyernek.

Széleskörű akciót indítanak
a nyugdíjasok az áruzsora letörésére

Megjöttek az első kiutalások az októberi nyugdíjak kifizetésére

Brassó, november 1.
Brassó város lakosságának régi sérel-me az, hogy ez a legdrágább városa Ro-mániának. Drága a lakás és drága az élelem. A városi tanács sorozatos felhíva-sai ellenére is zabolátlanul folyik az ár-uzsora, ami a szegényebb osztály életét valószínűleg elviselhetlenné tette.

A tarthatatlan állapotnak tulajdonít-ható, hogy a fogyasztók különböző szer-vezeteiken keresztül akarják megindíta-ni az akciót az élet olcsóbbá tételére. Eb-ben a mozgalomban a nagy szerepet ját-szó brassói nyugdíjasok vezetnek, akik-nek szövetsége elhatározta, hogy széles-körű mozgalmat indít az áruzsora letö-résére.

A polgári nyugdíjasok szövetsége So-colescu elnök elnöklése alatt értekezle-tet tartott és azon megállapították an-nak a népgyűlésnek a programját, a melyet a szövetség vasárnap délelőtti 10 órára hívott egybe a tanácsház nagytermébe.

Vasárnap délelőtti azonban technikai okokból nem tarthatták meg a tiltakozó gyűlést és ezért azt a jövő vasárnapra halasztották.

Értesítéseink szerint a nyugdíjasok ár-uzsora ellenes mozgalmukba bekap-csolták a köz- és magántisztviselőket, valamint számos más társadalmi egye-

sületet is, amelyek bejelentették, hogy szintén képviseltetik magukat a va-sárnapi tiltakozó gyűlésen.

A rendkívül érdekes és a szegényembe-rek szempontjából nagyhorderejű polgá-ri akció élén Socolescu elnök és Rainisch alelnök, a nyugdíjas szövetség szimpatik-us és agilis vezetői állanak.

Itt említjük meg, hogy a szombat esti értekezleten Socolescu elnök a nyugdíja-sok tudomására hozta, hogy a nyugdíjja-randóságok miniszteri kiutalásának egy-része már meg is érkezett a brassói pénzügyigazgatósághoz úgy, hogy egy-két napon belül meg is kezdik az októ-ber havi nyugdíjak kifizetését.

Huszonöt vagon tengeri érkezik
szombaton a megye szegényeinek

Brassó, november 1.
Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a vármegye akciót kezdett a megye árvíz sújtotta lakosságának felsze-gélyezésére. Tekintve, hogy egyes vidéke-ken az éhínség veszedelme fenyeget, Brassó város vezetősége elhatározta, hogy kukoricasegélyt ad a szegényebb lakos-ságnak.

A határozatnak megfelelően napokkal ezelőtt tárgyalások indultak a vármegye és a bukaresti szövetkezeti központ kö-zött nagyobb mennyiségű tengeri beszer-zésére.

A tárgyalások eredményeként a szövetkezeti központ vezetősége ma érte-sítette a vármegye-házát, hogy

25 vagon tengerit már utnak is indi-tott, úgyhogy az szombatra meg is ér-kezik Brassóba.

A vármegye vezetősége úgy határozott, hogy a jövő hét folyamán meg is kezdik az első ingyen tengeri szállítvány szét-osztását. A 25 vagon tengeriből elsősor-ban Bodza forduló leszegényedett lakossá-gát, valamint néhány környékbeli közse-gét fognak gyorssegélyben részesíteni.

I. Jushny világhírű „Kék madár”
társulata november 13-án
Brassóban vendégszerepel

Saját díszletekkel, eredeti kosztümökkel, teljes személyzettel és zene-karral jön Brassóba a híres „Kék madár”-társulat

Brassó, október 31.
Az 1929. évi sziniszazon legkiemelkedőbb eseménye a világhírű I. Jushny „Kék madár” társulatának egynapos vendégszereplése volt és hogy a brassói közönség mennyire megér-tette ennek a jelentőségét, bizonyítja az, hogy egynapos reklámozás után zsúfolásig telt meg a színház a „Kék madár” előadásán.

I. Jushny „Kék madár” társulatának ven-dégjátéka még Londonban, Párisban vagy Newyorkban is kiemelkedő művészi ese-ményt jelent

és ez azzal magyarázható, hogy nincs a vi-lágban még egy olyan művészi együttes, amely a kabaré revüt ilyen tökéletes, abszolút mű-vészi színvonalra emelte volna.

A világhírű „Kék madár” egy-egy díszlete, kosztümei, színpadai utólrétegzettek, amit pedig a társulat tagjai produkálnak — élén Jushnyval — az a színjátszás és színpad-technika maximuma.

I. Jushny „Kék madár”-társulata teljes sze-mélyzetével, csodálatos díszleteivel, saját ze-nekarával és saját felszerelésével november 13-án, hétfőn este 9 órakor tartja egyetlen brassói előadását és mondanunk sem kell, hogy az idei művészi szezonnak ez lesz a leg-kiemelkedőbb eseménye. A világhírű kabaré-revű társulat jelenleg Olaszországban szere-pel tomboló sikerek mellett. Jegyek elővétel-ben már mártól kezdve kaphatók az Astra-mozgó irodájában d. e. 9—12-ig és d. u. 3—8-ig.

Lux-Mozgó, Brassó

Ma, kedden, premier!

A szenzációs, egyedülálló

Ma, kedden, premier!

Asszonyok veszedelme —
asszonyok öröme

című film **Délután 3 órakor** kizárólag nők részére kerül előadásra
5, 7 és 9 órakor az előadás általános. — A film gyermekek részére tilos!

Astra-Mozgó

BRASSO

Tel. 564

November 1-től:

Harry Piel

a „Jonny ellopja Európát”

című páratlan kalandorfilmben.

Jön:

„Csókol Veronika”

Gaál Franciska legújabb és legtekélyesebb alakítása.

SPORT

A nagy meccs után

A bíró fosztotta meg a győzelemtől a nagyszerűen játszó román válogatottat

Bern, november 1.

A berni román-svájc válogatott mérkőzésről szóló újabb bukaresti jelentések kiemelik, hogy a román csapat jobb volt és fölényben játszott, különösen az első félidőben. A mieink több technikát mutattak az erőszakosan játszó svájciakkal szemben. A 75-ik percig 2:0-ra vezetett Románia. Az egyenlítést hozó 11-est a 84-ik percben ítélte meg a svájciak javára pártoskodó Broeckmann holland bíró. A román csapat általában kitűnő volt. Nagyszerűen védett Zombory és a második félidőben helyébe álló Püllök is. A Vogl-Albu bekkpár, valamint a Moravetz-Kotormány-Lakatos fedezetsor is kifogástalanul dolgozott. A csatársorban

a legjobb volt Sepi, aki az első félidő 18 percében és Dobay, aki a második félidő 22. percében gólozott. De kitűnő volt Bodola és Bindea is, aki ugyan betegesen állt le a pályára. Barátky, a jelentés szerint, kellemetlen meglepetést okozott és hírnevéhez nem méltóan játszott.

A világbajnoki selejtező tizedik csoportja ezután a következő képet mutatja:

Svájc	2	0	2	0	4:4	2
Románia	1	0	1	0	2:2	1
Jugoszlávia	1	0	1	0	2:2	1

Tehát, mint tegnap is megírtuk, a jövő évi május 10-iki Bukarestben lejátszásra kerülő román-jugoszláv mérkőzés tiszta csak, hogy kik kerülnek be a világbajnoki tornába.

Sporthei

UJABB ORSZAGOS EREDMÉNYEK

Romániai kupamérkőzések:

RESICA: Ilsa (Timisoara)—UDR 2:2 (2:2).

SIBIU: Sticla (Dicsőszentmárton)—SS Sibiu 3:3 (1:1).

KRAJOVA: Jiul (Petrozsény)—Craiovan 4:1 (2:1).

GYULAFEHÉRVAR: Mihai Viteazul—HTV 1:0 (0:0).

BUZAU: Avantul (Buzau)—Voevodul Mihai (Bukarest) 3:1.

BRAILA: Franco-Romana (Bukarest)—Turda (Braila) 6:2.

MAROSVÁSARHELY: Viktória—MSE 1:1 (1:0). Kerületi bajnoki.

SZÉKELYUDVARHELY: Hargita—STV 4:0 (2:0) bajnoki.

SEPSISZENTGYÖRGY: SMTE—KSE (Kézdivásárhely) 1:1 (1:0). Barátságos. A

második félidő 17. percében félbeszakították a meccset, mert beérkezett a BMTE amellyel mérkőzést kötöttek le, majd táviratilag lemondta, de a távirat később érkezett Brassóba. Ilyenformán egy szentgyörgyi és vásárhelyi kombinált ütőtek össze, amely egy félidőt játszott a BMTE ellen és 1:0-ra győzött. Az első mérkőzésben kinos incidens volt, mikor a közönségből Tompa Béla befutott a pályára és egy vásárhelyi játékost durvaságáért arculütött.

A BUKARESTI DEKATLONBAJNOKSÁGBAN.

mint tegnap röviden közöltük, Herald győzött 6737 ponttal. Vetélytársa, Csáklány, nem sokkal maradt el mögötte. Vigaszul a kitűnő zsilvölgyi atléta rekordjavítási kísérletet tett a pentatlonban s meg is javította saját, májusban felállított rekordját több mint 200 ponttal. Csáklány új pentatloneredménye 5277.09 pont.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jóforgalmu üzlet, italmérés-sel, lakással együtt átvehető. Cím 13424. szám alatt a brassói kiadóban.

Eladó eca 600 négyzetméter ház hely, 18 méteres utcafrontal. Brassó, Széles-utca 10. 13472

SOHASEM SZAKADÓ SPORTHARISNYAK nem létezik! Legtartósabban gyártja 45 lejért Gross Ferenc harisnyagyára. Kapu-utca 58. (udvarban). 13223

Ház hely, 2 parcella, Brassó, Közép-utca eladó. Érdeklődni: Hosszu-utca 52., fodrászüzlet. 13473

Keresek használatra főzőkályhát. Címeket a kiadóba küldök. „Főzőkályha” jelígre. 13475

FINOM MELEG GYAPJU HARISNYAKAT, cérna férfizsoknikat, gyapju stucnikat, férfi sportharisnyákat TARTOS ANYAGBÓL OLCÓS ARON KÖTÖK. Cím: Brassó, Str. Nicolai Filipescu 59. földszint jobbra. (Volt Hátulókőbánya) 12937

KERESEK MEGVETELRE egy jókarban levő könyvkötő fűzőgépet. Árjajánlatokat gyártmány megjelölésével „Sürgős” jelígre a Brassói Lapok kiadóhivatalába kérek.

Könyvek

A HAZICUKRASZAT KEZIKÖNYVE. Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb téstákat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ár a félvászon kötésben 40 lei.

BABITS MIHÁLY összes költeményei, 414 oldal, diszkötésben 120 lei. Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

ADY összes versei, olcsó propaganda kiadásban, 572 oldal, 1044 vers, egész vászonkötésben, ára csak 300 lei. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58. (az udvarban).

Brassótól Váradig

Orsovától Sziligetig

Zsombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli.

Egy szülő sem nélkülözheti ezt a könyvet!

Üzenet az anyáknak

Óvodáskor és az első iskolaévek

91 oldal Lei 108.—

Serdülőkor és az érettség kora

79 oldal Lei 114.—

E két mű gyermeke lelki épségére vigyáz, — a lelki vezetés és nevelés nehéz művészetében nyújt Önnek biztos segítőkezet.

Írta: Prof. Dr. W. Stekel, fordította: Dr. Gartner Pál ideggyógyorvos.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56—58.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R. L. Brassó-Brassó

Összel tiltott

gyümölcsfák, cserjék és rózsák

biztosan megfogamzanak. Kérjenek árjegyzéket!

Ambrosi—Fischer és Tsai R.-T.

Álud—Nagyenyed.

A MAGYAR PROFILIGÁBAN a vasárnapi eredmények után a Kispest a harmadik helyről a másodikra rukkolt előre, közvetlenül a Ferencváros után, megelőzve az Újpestet. A Hungária a Bocskai feletti győzelmével a 12. helyről a 11-re került.

A PARISI JÉGPALOTÁBAN

a Wiener Eislaufverein 7:1-re győzött a Volants Francais francia-kanadai jég-hokki csapat felett.

A németek a február 2—11 közötti milanói jég-hokki világbajnokság elhalasztását kérték saját téli játékaik miatt. Ha nem teljesítik kérésüket, nem indulnak.

Székesztői üzenetek

R. G. Beküldött cikke legfeljebb ifjúsági folyóirat színvonalát üti meg. Gondolatai őszinték, de a megírási módja nem elég lendületes és meggyőző. Önnek is azt tanácsolhatjuk: fiatalosságának fogvatékoságait pótolja sok olvasással és tanulással. Főképpen magyarul kell jól és fölényesen tudnia. Mert „fiatalok, a melyekről elfelejtkeznek” — semmiképpen sem helyes és szerencsés stílusfordulat. Amíg ilyen kicsiny, de mégis rettentő hibák vannak egy kéziratban, addig az író saját érdekében, nem számíthat a nyilvánosság előtt való szereplésre. Tehát, csak fel a fejjel és tanulni, fejlődni!

H. L., Bukarest. Minthogy amugyis Bukarestben tartózkodik, leghelyesebben teszi, ha egyenesen a közoktatásiügyi minisztériumtól, esetleg a műegyetem rektorátusától kér felvilágosítást.

B. S.-né, Bal. Az utlevél díja a következő: Egyéves utlevél 1000, féléves 750,

3 hónaposé 500 lei. Ehhez járul még a jugoszlávium díja. Fürdőkedvezményt már nem vehet igénybe.

B. M., Segesvár. Tekintettel arra, hogy régi levele elkallódott, a rovat szerkesztője pedig szabadságra távozott, szíveskedjék újolag közölni, hogy milyen szaklapokra van szüksége. Készséggel utána nézünk.

Találkozott-e Beethoven Mozarttal? Iga-za van, a zeneirodalomnak ez a két óriása csakugyan nem volt ismeretlen egymás előtt. Hogy hol találkoztak először, abban elágazóak a vélemények. Annyi bizonyos, hogy Beethoven a lakásán is felkereste Mozartot és megkérte őt, hogy játékat hallgassa meg. Mozart, aki akkor már ünnepeit és világhírű mester volt, szórakozottan hallgatta Beethoven zongorázását s azt hitte, hogy a fiatalember valamely jól betanult darabot játszik el előtte. A játék nem ragadta el tulságosan. Amikor ezt a fiatal Beethoven észrevette, megkérte a mestert, adjon fel neki valamilyen zenei feladatot, mert meg szeretné mutatni rögtönző képességét. Megkapta a témát, zongorához ült és olyan mesteri tantáziát rögtönzött, hogy Mozart egyre jobban kezdett rá figyelni. Beethoven lassan a szomszéd szobába és ott időző néhány barátjának sugva mondta: — Vigyázzatok erre az emberre, még sokat fog beszélni róla a világ, — Érdekes, hogy Beethoven Mozartot sohasem hallotta zongorázni. Huszonnégy éves koráig tulajdonképpen nem is hallott nagy zongoraművészt.

H. I. Brassó. Ha ön egész életén át az igazságon nyargal, akkor megjósolhatjuk önnek, hogy az egész élete boldogtalan lesz. Egy lat boldogság többet ér egy mázsa igazságnál. De különben is: mi bizonyítja azt, hogy ebben vagy abban a dologban önnek van igaza és nem embertársának? Ki az a halandó ember, aki tökéletes biztossággal meg tudja állapítani az igazság mivoltát? Mi nem vagyunk az erkölcsi relativitás hívei, de azt be kell látnia, hogy ugyanabban a dologban két vagy több embernek egyszerre igaza lehet, mindenkinek a maga szempontjából, a saját vérmérsékleti vagy egyéni érdeke szerint és az ilyen összekülönbözéseket sohasem az igazság megállapítása, hanem valamely méltányos egyezkedés simíthatja el. Az igazsághoz való konok ragaszkodás válságos lelki betegséggé fajulhat és az ilyen betegség türethetlenné teszi a maguk kis környezetükben egész életét. Különben ön meg fiatal. Sok mindent jóvá tehet és helyrehozhat, amit lángoló igazságérzete elrontott. Ha öregebb lesz, be fogja látni, hogy ember és ember között elnézés és szeretet, türelem és megbocsátás az alapja minden igazságnak.

Tartalekos tiszt. A brassói városháza katonai ügyosztályától kapott felvilágosítás szerint az 50 százalékos kedvezmény csak a nyugdíjas tisztokra vonatkozik. Önök nem kapták meg.

SORSJEGYÜZENETEK

Fülöp I. Oituz. Nem nyert.

P. K. Szépviz. Egyizben már közöltük tessék megírni, milyen papirokat vett és megírtuk, mennyit érnek.

Sole I. Ezideig egyik sem nyert.

„Brezoin”. A régi magyar sorsjegyek már mind értéktelenek.

Oradea. A kérdezett Baulose nem nyert.

Lya. Nem nyert.

Sabat Giovanni. Ezek mind értéktelenek ma már.

F. S. Zernest. Az olasz nem nyert.

Dr. N. E. Vascau. Miután csak ré-

lamációja érkezett meg, de a jelzett

vel és válaszbélyeg elmaradt, szíveske-

jék b. kérdéseit megismételn.

Sz. Zs. Sácueni. Az olasz nyert 35

a többit még nem húzták ki.

St. K. Pecica. Nem nyert.

Z. M. Sibiu. Nem nyert.

Többeknek. Felvilágosításkérés

nem a sorsjegyet eladó bankház

és az eladási levél számát kell közölni

hanem a megvett papirok címét és

mait.

Sorsjegyrovatunk vezetője: Stei-

József, Suplacul de Barcau, j. Bihor,

B. L. útján teljesen díjtalanul ad fel-

lágosítást, közvetlen érdeklődése-

azonban csak 20 lei válaszbélyeg el-

ben válaszol.

UJRA KAPHATÓ

a Dr. CHERESTESIU és DERI
GYULA tanárok által szerkesztett

ROMÁNUL

100 ujságoikk, élcek és képek alapján című nyelvtan. A 368 oldalas könyv ára 150 lei. Postai szállítással, utánvétellel 175 lei. Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában,

Brassóban, Kapu-utca 56—58. Bukarestben: Strada Mina 9 szám alatt.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ!

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenőfő

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv ára 120.— Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

Fontos könyvjutalom 40 éven felüli férfiak számára!

A prosztata megnagyobbodás lényege, jelei és gyógyítása

Írta: Dr. Goldner Viktor urológus főorvos.

Fontos minden férfi számára, aki a rendkívül elterjedt betegségben szenved, s bajára utmutatást és biztos gyógyulást akar nyerni. A mű stílusa világos és mindenki számára könnyen érthető.

Ára 102.— LEI. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R. L. Brassó-Brassó

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R. L. Brassó-Brassó